

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre . . .	8 frt — kr.
Negyedévre . . .	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre . . .	10 frt — kr.
Negyedévre . . .	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	12 frt — kr.
Negyedévre . . .	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 14.

A törvény ellen.

— A kiskereskedők agitálása. —

Az új italmérési törvény ismét egy drága cseppet képvisel abból a szociális olajból, melyből a kormányzat csak egy politikai kapacitás kérelmére cseppent egyet-egyet az állam gépezetére. És ha egy-egy ilyen olajcsepp elcseppen, csaknem rendőri karhatalmat kell igénybe venni, hogy az állami gépezet tengelyéről ezt a kis szétfolyó cseppet le ne nyalagassák azok, a kiknek érdekükben áll, hogy a kerek nyikorogjanak tengelyükön, a csapágyak pedig surlódjanak. Fülüket nem sérti az idegrontó, fűlsértő nyikorgás, horzsolás zaja, mert ebből hasznuk van s a haszonért mindent képesek elszenvetni. Már a söntések, pudlik körül olyan a levegő, hogy ilyen csekélységet fel sem vesznek, mint szociális érdek, népegészség, anyagi helyzet. Meg vagyunk győződve, hogy a kiskereskedők 99%-a teljes jóhiszeműleg van álláspontjának igazsága felől s azt hiszi, hogy nincs nagyobb, fontosabb érdek, mint a szatócsok érdeke.

A dolog egyszerűen úgy áll, hogy dr. Adorján Ármán jövedelmező pálinka mérésről beszélt és azonnal köréje gyűltek mindazok, a kiknek csak pár hetük van és nincs jövedelmező pálinka kimérésük az új italmérési törvény rendelkezései folytán.

A kormányzatnak már az italmérésről szóló 1888. XXXV. t.-cz. megszavazásánál közgazdasági és erkölcsi szem-

pontok is lebegtek szeme előtt és ha most ezek a szempontok egy új törvény hozatalánál jobban figyelembe vétetnek, ennek örülni fog a kiskereskedőkön kívül minden önzetlen gondolkodású ember. Magyarországon még igen keveset tettek az iszákosság korlátozására s ha valamiben, úgy e tekintetben példát nyújthat nekünk a föld csaknem valamennyi állama. Van két törvényünk: a káros hitelügyletekről szóló 1883. XXV. és az italmérési jövedékről szóló 1885. XXXV. t.-cz. és ezzel ki van merítve azon intézkedések sorozata, melyek az iszákosság megállítását célozzák. Most az új törvény csökkenteni akarja az alkalmat az ivásra azzal, hogy a szatócsokat eltiltja a közönséges pálinka mérésétől. Ebben rejlik az új törvény legnagyobb érdeme és éppen ez ellen agitálnak a kiskereskedők leginkább.

Kérvényükben borzasztó csapásról beszélnek s a kiskereskedők társadalmának teljes megsemmisüléséről, ha az új törvény életbe lép. Visszaélés azonban nem képezheti egy társadalmi osztálynak sem az alapját és nagyobb veszedelem is ért már egyes társadalmi osztályt, a midőn hibás alapját meg kellett szüntetni.

Ilyenek a kérvény többi érvei is, hogy politikai (!), társadalmi (!), erkölcsi (!!!) érdekek kívánják, hogy az uton utfélen levő kiskereskedésekben is kapható legyen a közönséges pálinka. És tesz egy olyan kijelentést is, azt t. i., hogy az új törvény életbe léptetése nem fogja korlátozni a pálinka ivást, mert a nép a korcsmába fog járni inni, a hol ihatik derűborúra. És a szatócs-pálinka mérésben nem? Vagy hol van az a szatócs, a ki a

napszámot, hordárt, favágót stb. kivezesse a boltból, ha a *kelleténél* — már *többet akar inni*. Nem szeretnénk a kérvény íróját közegészségügyi tanácsosnak a miniszteriumban.

Hogy az új törvény nem korlátozná az iszákosságot? Sajnos, hogy a magyar viszonyokból nem hozhatunk fel erre nézve példát, mert nálunk ez a törvény az első erélyesebb lépést jelenti az elhárított baj ellen, hanem utalunk a kül-államok ez irányban tett erélyes intézkedéseire. Mi ezen intézkedések alapeszméje? Egytől-egyig a pálinkaivás *alkalmának* korlátozására törekednek. És intézkedéseik be is váltak, ezt a statisztikai adatok eléggé bizonyítják. A mi új törvényünk is az uton utfélen kínálkozó *alkalmakat* akarja korlátozni. Mást alig tehet egy állam is, ha még oly szigorúan is óhajtana fellépni.

A kérvény II-ik pontja meg oly kérelmet terjeszt elő, mely ha teljesítettik, úgy az egész törvény fenntartása czéltalan lenne. Az új törvény tönkre fogja tenni a kiskereskedőket, mert legfontosabb keresetforrásuktól fosztja meg — mondja a kérvény — a tönkrement kiskereskedők közül sokan korlátlan kimérést, az az korcsmát fognának nyitni, de a korlátlan kimérések létszáma meg van állapítva, tehát az új törvény életbeléptetésével ez a létszám emeltessék. Azaz a kiöntött ürgének hamarjában új lyukat ássunk, a hová bemenekülhessen.

Ennyiből áll a kiskereskedők jogtalan kívánsága s most a következőkben adjuk azt a memorandumot, a mit tegnap Papp Miklós kir. tanácsos pénzügyigazgatónak beterjesztettek: *

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Bülbül.

(Török rege.)

Irtá: M. Prigl Olga.

Közel a tengerhez, imbo'lygó czipruslombok árnyalta kies helyen állott a Mehmed basa palotája. Ma csak rom. A ledől márványoszlopok helyét benőtte a vad-fű, az árva csalán, a diszkert bokrai rendetlen bozóttá vadultak. Az egymásra hánt kövek között apró, elsurranó gyíkok hátán csillan meg a napsugár, — ezek az egyedüli élő lakói a pusztá helynek. Benn is, körülötte is néma, halotti csönd. De ha leszáll az alkonyat, vad lárma, kísérteties zugás hallatszik fel a kövek alól s nehéz sóhaj kél az esti szélben a romok között . . .

Egy öreg bevándorolt örménytől hallottam mesélni:

Mikor Mehmednek egyetlen leánya Aida megszületett, ugyanakkor a basa néger szolgája egy halvány arcú, szőke fiucsakot talált a tengerparton, ki ott czéltalanul bolyongott föl és alá. Nyilván szegény hajótöröttnek gyermeke, kit valamely távol szigeten fedezett fel egy arra elvitorlázó hajó s most ide szállította emberlaka helyre, további sorsát a rajta megkönyörülő szívekre bízva. A fiu alig látszott négy

évesnek. Nagy, sötét szemei félenken csüggték a szolgán, a ki őt Mehmedhez vezette.

A basa tanult ember volt. Hétféle nyelven értett és beszélt. Mind a hét nyelven megpróbálta szólásra bírni a fiut, de hasztalan. Annak ajka csukva maradt s a beszéd és szó iránt nem mutatott semmi fogékonyságot. Ellenben annál nagyobb figyelemmel hallgatta a madarak énekét. Arca fölvidult s olyan szépen csicseregett közbe, hogy Mehmednek s vele az egész udvarnak szeme szája nyitva maradt bámultában.

Attól kezdve csodának tartották a haloványképű, szőke gyermeket.

A basa elnevezte őt Bülbülnek s hovatovább nagyobb öröme telt benne. Szabad bejárást adott neki palotája legbelsőbb termeibe s az ő dala ringató álomba a bölcsőben szunnyadó kicsi Aidát.

Évek jöttek, évek mentek. Az apró szőke fiúból magas, halovány ifju lett, a bölcsőben szunnyadó csöppéből viruló hajadon.

A két fiatal lélek szerette egymást, mintha csak testvérek lettek volna. Örültek a virágnak, melyet együtt téphetek, a színes csigahéjnak, miket a tengerparton együtt találtak. Énekeltek a napsugárnak és versenyt daloltak a süvöltő szélviharral.

Aida szép volt, mint egy istennő. Kék szeme maga a büvös menyország, sarkig le-

omló haja a koromfekete éjszaka. Válla alabástrom, arca üde s rózsaszínű, mint a hajnalpirosság.

Két ifju égett érte vágygál, olthatatlan szenvedéllyel. Egyik a perzsa király fia, — szelid, költői lélek; a másik erős, csaknem vad, marczona alak, távol Judia lakója, ki tengeren nőtt fel s kinek több kincse volt egymagának, mint Európa összes fejedelmeinek.

Aida a szelidebbiket szerette s azt választá vőlegényének.

Ki volt tűzve a menyegző napja. Aida me-rengve dolgozott menyasszonyi fátyolán, ezüst szálakból lilomokat himezve beléje. Bülbül lábainál ült s hallgatagon szakgatta fel a pázsit bársonyos gyöpnének szálait.

— Miért nem énekelisz édes kis madaram? — kérde Aida, gyöngégen félresimitva az ifju homlokáról annak aranyszőke fürtjeit. Felelj nekem, miért vagy oly bánatos napok óta?

Bülbül sóhajtott s fölnezett Aidára. Olyan szépen tudott a szemével beszélni. Aida megértette.

— Te ugy-e azt hiszed, hogy én most már kevésbé foglak szeretni, mint eddig.

Bülbül csüggedten hajtá le fejét.

— Lásd pedig ez nem igaz, Alláhra esküszöm, hogy nem! — Jöjjön meg hát a régi kedved, daloljunk, oszd meg velem a boldogságot!

I.

Az új italmérési jövedék egyik legfontosabb, a kereskedőket, szatócsokat legérzékenyebben érintő része az 5. §., mely a szeszből készült közönséges pálinkát teljesen kizárja a kereskedők üzletének áruai közül. Amilyen egyszerű az a §. s amilyen méltányolandó az ennek elfogadását javaslatba hozó miniszter indokolása, annyira messze kitaró s súlyos következményű azon nagyszámú kereskedők és szatócsok érdekeit illetően, akik ilyenformán éppen azon italnak elárúsításától esnek el, amely olcsóságánál és megszokottságánál fogva a szatócsüzletek rendes vevőközönségét képező alsóbb néposztály mindennapi italát képezi és amelyről bizonyára a törvény sem lesz képes azokat leszoktatni, akik ezt megszokták.

A fenti törvény kiegészítő miniszteri utasítás ezen §. kiegészítésével megállapítja a kereskedésekben és csatócsüzletekben ezentul elárúsítható szesz italok minimális árát és pedig literenként 80 és 100 krajczárban, tehát oly magas összegben, amelynek megállapítása újból szomorúan nyilvánvalóvá teszi, hogy az új törvény életbeléptekor a kiskereskedők bezárhatják üzleteiket. Aki ugyanis 8 vagy 10 krt ad egy decziliter szesz italért, az aligha fog menni a szatócsokhoz, olcsóbb italt pedig itt nem kaphatván, természetesen, hogy a vevő elpártol a szatócsoktól, elmegy a korcsmába, vagy más italelárúsító üzletbe és ebből *kellő fog* következni: az egyik az, hogy az iszákosság most sem fog megszűnni, a másik pedig az, hogy a kiskereskedő, szatócs, akit a pánlíkás vevők elhagynak, egyéb czikkeiket sem lesznek képesek eladni, üzletük tönkre megy, jövedelmük nem lesz s így az adó-alap is elvész. Ez pedig oly természetellenes eredmény, amelyet előidézni *sem politikai, sem társadalmi, sem kereskedelmi* tekintetből engedni sem volna szabad.

Mint hogy tehát a minimális gyanánt megállapított 100 és 80 kr. tulmagas, mint hogy a körülményeknek nagyon is megfelelően ezen árak lejjebb szállítása, ennél fogva tekintettel még arra a szintén igen lényeges körülményre, hogy a szeszből készült közönséges pálinka gyűjtőforgalma alá oly sokféle szesz ital vétetett, mely a fenti körülményt végromlást feltétlenül előidézni képes volna: ezért a kereskedésekben és szatócsüzletekben elárúsítható szesz italok árának minimalása — ha már a magas kormány okvetlenül ragaszkodik ahhoz, hogy az ár megállapítása ne legyen a kereskedő, illetve elárúsító joga — állapítsák meg 60, illetve 80 krban, mely ár — amellyel, hogy még mindig elég magas, mégis némi közlekedést és enyhítést jelent és mindenesetre felette alkalmas arra, hogy a jelenlegi viszonyok, ha változva és ill-rabulva is — fennmaradjanak és az érdekeltek még egy próbát tehessenek, hogy vajjon ezen megfontolásokkal lehet-e boldogulni valahogy vagy sem?

II.

Mint hogy ezen új törvény nagyon sok megfontolást tartalmaz a kis- és vegyes kereskedőknek engedélyezhető italmérésekre nézve, önként értetik, hogy a szatócsüzletek száma tetemesen csökkeni fog, mert az köztudomású, hogy a szatócsüzlet pálinka eladás nélkül semmit sem ér. És mivel az új törvény különösen a korcsmáknak, azaz az ugynevezett korlátlan kiméréseknek adja meg a kiskereskedőtől elvett előnyöket is, már most tapasztalható, hogy a kiskereskedők körében számosan óhajtják a jelenlegi üzletük felhagyása mellett a korlátlan engedély elnyerését.

Ennek azonban legfőbb akadályja abban áll, hogy a törvény 31. §-a szerint a korlátlan kimérési engedélyes létszámhoz vannak kötve, ez a szám pedig, mint jelenleg is tudjuk, csekély, úgy, hogy a mai viszonyok között még kilátás sem lehet arra, hogy azok az igények, melyek ily korlátlan engedélyek elnyerésére irányulnak, azok kismértékben is érvényesüljenek.

Ez okból tehát kívánatos volna — jelzett közgyűlésünk határozata szerint — hogy ha a korlátlan kimérési engedélyek létszáma a lehetőség szerint úgy Nagyváradon, mint Bihar-megye községeiben emeltetnék.

III.

A kérvény harmadik pontja arra kéri a pénzügyigazgatóságot, hogy azon engedélyt, hogy a f. év végéig az italmérés és szatócs üzlet közti ajtó nyitva hagyható, hosszabbítsa meg.

IV.

Az italmérési illetékre nézve szintén van egy pár tiszteletteljes szavunk. Mindama jövedelem ha teljesen elvész, vagy jelentékenyen csökken, akkor tulajdonképpen fordított arányra mutat az, ha még adót is kell fizetni a nem létező jövedelemtől. De mivel tudjuk, hogy a törvény mint ilyen, tiszteletben és érvényben tartandó, ezért a társulatunk közgyűlésén kifejezésre juttatott azon óhajt, hogy az italmérési illeték teljesen megszüntessék ily alakjában, mint lehetetlent elő sem terjesztjük.

Ellenben bátrak vagyunk a ns. kir. Pénzügyigazgató ur b. figyelmét a törvény 45. §-ában kifejtett ama jogaira felhívni, amely szerint az italmérési illeték osztályába való sorozást a tek. kir. Pénzügyigazgatóság eszközli s így ezen jogban látjuk a módot arra, hogy méltányos és körültekintő eljárással és belátással ezen érzékeny s sérelmes pont is kedvezően elintézhető legyen.

A kérvény alá *Weintraub Mór* elnök és *dr. Adorján Armin* titkár neve van írva.

*

A kiskereskedők gyűlése.

A Nagyvárad és biharmegyei kiskereskedők társulata, mint azt tegnapi lapunkban jeleztük, szombat d. u. küldöttségileg kereste meg *Papp Miklós* kir. pénzügyigazgatót és *dr. Bulyovszky József* polgármestert, hogy őket az új italmérési törvény sérelmes intézkedéseinek orvoslására, illetve enyhítésére felkérje. A küldöttség *dr. Adorján Armin* társ. titkár vezetésével: *Veintraub Mór* elnök, *Rosinger Jakab* alelnök, *Spitz József* pénztáros, *Rottenberg Márton* ellenőr, *Huszár Adolf*, *Reich Sándor*, *Schwarz József* és *Stern Soma* tagokból állott, akik először is *dr. Bulyovszky* polgármestert keresték fel.

A polgármester d. u. 1/3 órákor fogadta a tiszteleg küldöttséget, melynek nevében *dr. Adorján Armin* röviden ismertette az új italmérési törvény azon részét, mely a kiskereskedőket és szatócsokat, a gabona pálinka eltöltése által majdnem teljesen tönkre teszi. Azután kifejtette, hogy az ekkép beálló elszegényedésen csakis úgy lehetne segíteni, ha a korlátlan kimérési engedélyek számát szaporítanák. Mint hogy pedig az új törvény szerint ezen engedélyek számának szaporítása részben a közigazgatási hatóságtól függ és mivel az 1893-ban megállapított létszám a lakosság gyarapodása és a viszonyok változtatása miatt ma már határozottan kevésnek mutatkozik, ennél fogva a társulat nevében arra kéri a polgármestert, hogy ezen törvényes befolyását érvényesítse azon szegény emberek érdekében, akik ily engedélyekért folyamodnak és ezáltal segítse elő legalább a polgárok egy részének boldogulását.

Dr. Bulyovszky polgármester szívélyesen fogadta a küldöttséget. A kérelmet a maga részéről a legmelegebben pártolja, mert, mint a város polgármesterének is kötelessége, hogy azon legyen, miszerint a városnak minél több polgára jusson kenyérhez. Amit a törvény korlátai közt megtehet, annál szívesebben teszi meg, mert, mint a küldöttség szónokának beszédéből kiveszi, a kérést *emberbaráti* (!) és városi közérdeken kívül jogos és elfogadható indokok is támogatják. Ismételten igéri, hogy a maga részéről beható megfontolás alá veszi az ügyet és a kérést a lehetőség szerint támogatni fogja. Együttal kijelenti, hogy az ügy elintézésénél a társulat képviselőit okvetlenül meg fogja hallgatni, hogy ezáltal is módot nyújtson a jogos érdekek kielégítésére. A polgármester ezután átvette az átadott kérelmet és szívélyesen kezelt fogott a küldöttség minden egyes tagjával, akik éljenzéssel és köszönettel vették tudomásul a biztató választ.

A küldöttség ezután *Papp Miklós* kir. tanácsos, kir. pénzügyigazgatót kereste fel. *Dr. Adorján Armin* társ. titkár itt is hangsúlyozta az új törvény sérelmes intézkedéseit és kiemelte azt, hogy ezek legnagyobb része oly természetű, a mely egyenesen a kir. pénzügyigazgató hatáskörébe tartozik és éppen ezért

Bülbül vad, szilaj nótába kezdett. Szeme égett, arcát láng önté el. Majd mintha torkát szorították volna össze, — mind halkabb s halkabb lett dala. Utóljára fuldokló zokogásba tört ki.

... Rég látott a világ akkora fényt, pompát, mint a mennyi a szép Aida menyegzői ünnepélyére ígérkezett. Maga a másik szerelmes, a sötét arcú kincses hajós is készült meglepetést szerezni a tündérszép menyasszony számára. Már hónapok óta dolgozik tervén. Embereivel éjnek idején, be a tengerparttól a Mehmed basa palotájáig egyenes vonalban hosszú csatornaszerű alagutat vájat a föld alatt s körülátja a palota fundamentumát. Sötét arczán valami daemóni mosolygás ül, míg parancsait elfojtott hangon osztogatja. Tudja, hogy terve bizonyos, emberei el nem árulják őt.

Oh milyen kéjjel gondol a menyegzői estre! ... Tündéri pompa s fény körös-körül. A virágok, fák, még a palota hideg márványoszlopai is szerelmet lehelnek. A völgy menyasszonya föl hajol, hogy megcsókolja ... s ő akkor kinyitja a csatorna vas ajtaját a tenger felől. Tudja hány órára esik a dagály, ő a percekkel is egészen tisztában van. Milyen édes zene lesz fülének a víz morgását, csattogását hallgatni, a mint zuhogva omlik a lejtős üregbe, lefut a palota fundamentomáig,

ott néhány másodperc múlva körülmossa az alá-sott talapatot. Inog a hatalmas épület, össze-esik, mintha földrengés rázta volna meg. Megőrül a kéjtől, ha hallani fogja a sikoltásokat, oh, ezer közül is meg fogja ismerni, melyik volt az Aida hangja.

*

Titokzatos suttogással borulnak össze a sötétlő cipruslombok. Bülbül ott bujkál közöttük. A vidám menyegzői láрма elhat egészen ideig, pedig szegény Bülbül úgy fut előle. Lemegy a tengerpartig, de még oda is elkíséri egy-egy elmuló akkord. Agya lázas, erei sebesen vernek. Lejjebb megy a parton s nézi a tiszta, átlátszó vizet. A tenger csodás lakóit egyenkint látja elsuhanni maga előtt. Némelyik olyan mint egy kinyitott piros rózsa, czaftos, piros evezői libegnek körülötte. Úgy tetszik, mintha a hullám ringatná.

Milyen jó lehet nekik odalenn, — gondolja magában Bülbül. Ha engem is így ringatna a hab s én álmodhatnék szépet, álmodhatnék mindig Aidáról ...

Egy hős hullám kicsapott a partra, — a dagály beállott. Bülbül lehajolt, s kezével meg-nedvesíté homlokát. Olyan jól esett neki.

Egyszerre valami vizeszerű zuhogás, csattogás ütö meg fülét. Körülnézett s néhány lépést tett a hang irányában. Nem messze tőle,

egy a partba vájt üregben nagy robajjal tódult be a víz. A hullám tajtékzó habot vert gyors futtában, aztán eltűnt a mélységben. S ez így ment szakadatlanul.

Bülbül szeme arra a sötét, erős alakra tapadt, ki a zuhatagtól mintegy kőhajásnyira állt, derekát egy fa törzsének támasztva. Arczáva félig a palota felé fordult s ördögi mosolygás futotta át időnkint vonásait.

Hah! Bülbül megösmerte, hogy az az indiai kincses hajós. A másik, a bosszút szomjazó, elutasított szerelmes ...

Sejtő, rémes gondolat cikázott át agyán s mint a villám, oly gyorsan futott a palotába. A föld alól sajátságos zugás, mozgás hallatszék föl, mint távoli menyörgés zaja. A márvány oszlopok meg-megrendültek.

Benn a zene harsogott. Öröm, jókedv az arcokon, ki gondolta volna, hogy olyan közel jár hozzájuk a sárga csontos rém, a halál ...

— Uram! Aida! — kiáltá Bülbül, ki a nagy veszélyben visszanyerte beszélőképességét és hangjával tudörögte a lakodalmi zajt — Alláh szent nevére, meneküljete! A palota összeomlik. Nézzétek, hogy reszketnek a boltívek, — halljátok, hogy zug a föld? Átkozott legyen a kincses hajós, az ő műve volt mindez!

Iszonyu dördület követte szavait. A palota egyik termének oldala beomlott, padlózata leszakadt. A menyegzői népség rémülten futott

a társulat és az ezekre menő érdekeltek bizalommal várják a kir. pénzügyigazgató határozatait.

Amennyiben pedig egyes kérdések a miniszter döntése alá tartoznak, ezekre nézve a pénzügyigazgató támogatását kéri. Rámutatott azután az egyes sérelmekre és azon káros következményekre, a melyek ezekből folyólag a kiskereskedők ezrére háramlanak. Hivatkozott azon jóindulatára, melyet a kir. pénzügyigazgató a társulat iránt már eddig is tanúsított és végül azon reményét fejezte ki, hogy a kérelmek kedvező elintézését fognak nyerni.

Papp Miklós kir. pénzügyigazgató örömmel látja magánál a kiskereskedőket, mert tudja, hogy csak igazságos dolgot kérnek. A felhozott sérelmeket ismeri s a mi ezek közül az ő rendelkezési alá tartozik, azt a törvény korlátai közt a legteljesebb készséggel kedvezően fogja elintézni; a mi pedig a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozik, arra nézve kilátásba helyezi, hogy az ez iránti kérelmet pártolól fogja felterjeszteni. Kijelenti ezután, hogy a kérelmet behatárolva át fogja tanulmányozni és a mennyiben szükséges lesz, a társulat képviselőinek javaslatait és véleményét is meg fogja hallgatni. Szóval a maga részéről határozottan megígéri az ügy támogatását.

Ezután átvette a dr. Adorján titkár által átadott és szerkesztett emlékiratot és a küldöttség összes tagjaival szívélyesen kezelt szoritott.

A küldöttség éljenzéssel távozott a pénzügyigazgatótól.

A társulat tagjai erős reményekkel néznek a kérvények kedvező elintézése elé.

A kvóta.

Mialatt a magyar parlament szünetel, azalatt talán nyélbe fog ütődni a kvóta nyuló ügye. Az erre vonatkozó tárgyalások már a jövő héten megindulnak. Bécsből ugyanis azt jelentik, hogy az osztrák Reichsrath első érdemleges ülésében új kvóta-bizottságot fog választani, melyben a kormányhoz átszegődött eddigi ellenzéki pártok is három, esetleg négy helyet kapnak, úgy, hogy az osztrák kvóta-bizottság egész más külső képet nyer. Lényegében azonban nem lesz semmi változás, mert az új kvóta-bizottság is ragaszkodni fog a régi állásponthoz és követelni fogja, hogy Magyarország legalább 38 százalékot fizessen a közös költségekből. Senki sem áztatja magát Bécsben avval, hogy Magyarország tényleg fog ilyen exorbitáns kvótát fizetni, de Budapesten se igen áttassák magukat a politikusok, hogy az

a kijáratok felé. A palota recsegett, ropogott. Sikoltás, zaj mindenütt.

A kincses hajós távolról gyönyörködött benne. Elinte csak kaczagott, aztán mintha örület fogta volna el, — hirtelen felugrott egy omlatag köre s onnan vetette magát a mélységbe.

— Utánad megyek Aida, — hörgé, s a szennyes, iszapos hullám összecsapott feje fölé.

A perzsa király fia szorosán átölelve tartá reszkető menyasszonyát.

— Alláh nagy! Alláh irgalmas! — kiálták a menekültek.

— Hol van Bülbül? kérdé remegve Aida.

Bülbül? — Őt nem kereste senki. Ki tudja hol van? . . . Tán lenn a tenger fenekén, borszinű csigák vetette ágyon.

Csodás tenger-rózsák usznak körülötte, lágyan ringatja a hab s ő álmodik szépet, Aidáról . . .

. . . A leomlott palota kövei közé aztán minden alkonyatkor befutott a dagály. Hovatovább mindjobban beiszapolja az üreget, zúgása is gyöngül.

A jámbor, babonás török azonban még mindig messze elkerüli e helyet. Azt hiszi, hogy a gonosz lelkek üvöltének odalenn, míg az esti szélben a sötét arcú kincses hajós sóhajtását véli hallani.

eddig kvótánál továbbra is meg lehessen maradnia. Széll Kálmán ebben a kérdésben szakasztott, úgy fog eljárni, mint elődje eljárt volna; hagyja majd a bizottságokat meg nem egyezni, vagy pedig odatereli a magyar bizottságot, hogy fogadja el a 348-es kvótát. Ha ez nem sikerül, a bizottságok nem fognak meg egyezni és a kormány a képviselőház plénumával fogja megszavaztatni a felemelt kvótát.

Munkásvédelem.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter utasítására az iparfelügyelők a főváros területén az elmúlt héten 61 gyárban tartottak alapos vizsgálatot, a melyről jelentést tettek a miniszternek. Ez alkalmából a miniszter határozott utasítására a megvizsgált gyárak vezetőségét nem értesítette a vizsgálat megejtéséről, melyet az iparfelügyelők lelkiismeretesen és nagy körültekintéssel teljesítettek. Mint a »Kel. Ért.« írja, a felügyelők négy helyen találtak szabálytalanságot, különösen a köteles munkásvédelem szempontjából; egy gyárban beszüntették a kantint, mert minden tekintetben közegészségellenesnek találták úgy a helyiséget, mint a kiszolgáltított italt és élelmi czikkeket. Az iparfelügyelők nemcsak a gyárakban, de azokon kívül is felkeresték a munkásokat és meghallgatták panaszukat.

A galicziai bevándorlás.

A belügyminiszteriumnak a törvényhozás elé terjesztett jelentése a gácsországi bevándorlásról a következőket tartalmazza: A gácsországi zsidóknak az ország felső részeibe való folytonos bevándorlása és letelepedése folytán az ottani ruthén lakosság sanyaru helyzetbe jutván, helyzetének javítására irányuló országos mozgalom indult meg, mely többek között ezen bevándorlás korlátozását is célozza. Ennek folytán a bevándorlás és az idegenek ellenőrzésének módja bővebb tanulmány tárgyává tétett s ezen ügynek törvényhozás útján való szabályozása határozottatott el. Addig is a külföldiek nyilvántartására és ellenőrzésére nézve fennálló szabályok pontos végrehajtására a hatóságok a 117.121/98 számú körrendelettel utasítottak, s a bevándorlás ellenőrzése és a hatóságok kellő támogatása végett az ország északkeleti határszélén 15 új csendőrs állítottat fel és 12 órs létszáma felemeltetett, mi összesen 111 főnyi csendőrséget vett igénybe. Továbbá Munkácson állami segélylyel bejelentési hivatal állítottatott fel és ily hivatalnak Máramaros-Szigeten leendő felállítására iránt tárgyalás indítottatott.

A karmeliták új temploma Budapesten.

Ma vette kezdetét Budapesten a karmeliták új templomának felszentelési ünnepélye.

A főváros középületei ismét egy szép, monumentális épülettel szaporodtak, amely kétszáz ezer forintba került s műépítészeti szempontból külön figyelmet is érdemel azért is, mert aligha van templom az országban, amelynek építésénél az ugynevezett korai góth-styl oly tiszta kivitelben volna szemlélhető, mint itt. A főváros törvényhatósága is nagyban rendezeti a környéket, hogy az a királynak a templomszentelésre bejelentett érkezése alkalmával méltó legyen a magyar műépítész e legújabb alkotásához.

Negyvenhat méter a templom hossza s tizennyolc méter a szélessége. A templomhajó belső magassága szintén tizennyolc méter, a nagy torony pedig hetven méter.

Nyers téglaborkolat borítja kívül a falakat, a párkányzatok, fedőkövek, lépcsők, meg az ornamentális részek buda-kalászi kőből vannak faragva. A belső berendezés márványrészei karszti márványból valók.

A templom Huba-utcai pontján két karcsu torony nyulik a magasba. A két tornyot nagyszabású oromzat köti össze, mely előtt közvetlenül a főpárkány fölött diszes kőerkély áll. A kisebbik torony nyolcz-, a nagyobbik négyszögletes s ebben vannak elhelyezve a legtöbb felszentelt harangok, vasállványokon, az 5—5 méter magas, erős tölgyfából készült hangverő zsaluk magasságában, a melyeknek czélszerű volta a harangpróbánál fényesen bebizonyult. A nagy torony szögletén különös figyelemre tart számot egy remekszép Mária-szobor, diszes baldachinnal, amelyet grabék, fialék és keresztrozások ékesítenek. Ez az egész szobor-betét erdélyi kőből van faragva. Négy méter átmérőjű, nagy körablak ékesíti a főhomlokzat közepét az üvegfestészet meglepően hatásos képeivel, amelyek a közepén Dávid királyt a hárfájával s körös-körül a mennyei zenélőket ábrázolják.

A Huba-utczából vezet a templomba a főbejárat, amelyet csak nagy proceszziók alkalmával nyitnak meg. A főbejárat mellett kisebb torony alatt egy ajtón át a kórusra juthatni márványlépcsőkön. A hívek rendes közlekedésére a főbejárat mellett a Huba-utczából s azontul az ugynevezett Oldal-utczából nyílik egy-egy ajtó. Mind a négy bejáratnak stylszerű buda-kalászi kőoszlopok kettős sora alkotja a keretet. A mellékbejárók timpanonjai ornamentális kőbetétek, a főbejárat timpanonja pedig színes mozaik, amely Jézus egész alakját tünteti föl. A kórus a két torony mögött két hatalmas márványoszlopon nyugszik, amelyek a kórus alatt három keresztboltozatot tartanak.

Hatalmas benyomást tesz a szemlélőre a templom hajója, amelynek mennyezete két oldalt, a falak mentén emelkedő, 3—3 oszlopon pihen. Az oszlopok teteje piros-fehér-zöld és arany ornamentikával, van koszoruzva. Négy diszes mezőt foglal magában a hajó mennyezete, valószággal tündöklőve a gazdagon özlő világosságban, amely hét hármás csúcsívű ablakon s hét körablakon árad be a magasságból. A hét körablakot a szentség üvegre festett szimbolizmai ékesítik.

Óriási, színes, falfestményekben gazdag diadalív választja el a templom hajóját a szentélytől. A diadalívnek a templom hajója felől levő frontján zenélő angyalok és örököző repkények csoportjai között góth betűkkel ez a fölirat áll: Regina, Decor, Carmeli, Ora, Pro, Nobis (Karmel ékessége, királynője, imádkozz érettünk.) A diadalív alsó területét a lorettoi litániából való tizenegy szimbolikus kép borítja, (amelynek jelentése sorban itt következik: betegek gyógyítója, Dávid tornya, lelki edény, tisztelretméltó edény, Mária-aranyház, hajnalcsillag, elefántesont-torony, titkos értelmű rózsá, ájtatosság jeles edénye, menyország ajtaja, bölcsesség széke.)

A diadalív baloldalán egy kis tölgyfa ajtó van, amely a sekrestyébe vezet. A sekrestyét a rend zárdájával diszes folyosó köti össze, itt ezen a folyosón lesznek elhelyezve a gyóntató székek. A sekrestye fölött, az emeleten a rend házi kápolnája épült, a melyből a szentélybe láthatni. Ezzel átellenben, a szentély jobb oldalán van az oratorium a notabilitások számára. Itt a diadalív jobboldalán levő ajtón át egy hátsó kis torony lépcsőin juthatni fel. Az oratorium mennyezete fölött, kívül a szabadban diszes nyílt terrász terül el, amely azonban csak a templom külső ékességét szolgál s megközelíthetetlen.

Hét méter magas hármás ablak világítja meg a szentélyt. Az ablakok aljának magasságával egy vonalban áll a házi kápolna és az oratorium könyöklője, filigrán márványoszlopocskákkal diszítve. A szentély falai oldalról az ablakok aljáig szőnyegmintájú festményekkel vannak bevonva, az égszínké mennyezet pedig, amelyet rózsákkal diszített kilencz aranyborda nyolcz háromszögű mezőre oszt, aranycsillagokkal van teleszinezve. Itt a szentélyben, az oratorium alatt emelkedik már a király és Josefa főhercegnő trónusa, átellenben pedig a házi kápolna könyöklője alatt a hercegprimás trónja.

A templomot májusban mult egy éve kezdték építeni. Hofhauser Antal műépítész, a felső ipar-rajziskola tanára tervezte és Szánthay Lajos műépítész vezette az építkezést.

A rendőrség szaporítása és a bejelentési hivatal.

— A pénzügyi és gazdasági bizottságok ülésén. —

A napokban bővebben foglalkoztunk a rendőrség szaporításának és a bejelentési hivatal felállításának kérdésével s kiemeltük, hogy úgy a rendőrség létszámának felemelése, mint a bejelentő-hivatal létesítése igen szükséges Nagyváradon.

A költségvetés tárgyalása során a pénzügyi szakszövetség egy rendőralkapitány és 10 új rendőr állás létesítését helyezte, illetve javasolta, de a bejelentési hivatal felállítását — elismerve annak szükségét — pénzügyi okokból későbbre halasztandónak mondta ki.

Tegnap ismét ezekkel a kérdésekkel foglalkozott a pénzügyi-, gazdasági- és jogügyi szakszövetség együttes ülésében.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnöke alatt jelen voltak: Kunz Gusztáv, Tóth Márton, Ragány János, Léderer Dávid, Bordé Ferencz, Komlóssy József, Aufricht Mór, Milibák József, ifj. Rimler Károly, Hegedüs Géza és Szűts Dezső jegyző.

Az ülés megnyitása után *Ragány* János főszámvéve előterjesztette, hogy a pénzügyi szakszövetség a költségvetés tárgyalása alkalmával egy III-ad osztályú alkapitány és 10 első osztályú rendőr állás szervezését javasolta s e célból a 8800 korona összeget a főszámvéveői hivatal a 2 százalékos közköltő emelés keretén belül beillesztette a költségvetésbe. Ezzel a bizottság csak a szervezeti szabályzatba vegye be az új állásokat s így terjeszsek be a módosított szabályzatot a közgyűlésnek.

Milibák József helyesli a rendőrségi személyzet szaporítását, de a rendőrök iskoláztatásának, kitanításának a szükségét hangsúlyozza mert ma a legtöbb rendőr azt sem tudja, mi a teendője.

Ifj. *Rimler* Károly beösméri, hogy szükséges volna a rendőrök iskoláztatása, de azt eddig hiába kísérelték meg, mert a rendőrök teljesen el vannak foglalva a terhes szolgálattal. A felemelt létszám mellett valószínűleg az iskoláztatásra is jut ember felváltva.

A pénzügyi bizottság előbbi javaslatát elfogadásra ajánlja a bizottság, akként, hogy a létszám felemeltesék s a szervezeti szabályzat 216. §-a ekként módosíttassék.

A bejelentési hivatal kérdésére térvén át, annak szükségét mindannyian hangsúlyozzák, de a város jelenlegi pénzügyi viszonyai miatt az új hivatal felállítását a jövő évre halasztani vélik.

Rimler Károly szintén ilyen véleményen van. Végre is egy évig még lehet kényszerűségről várni. Ő a hivatalt a cselédközvetítéssel kapcsolatosan akarja létesíteni; s a míg ez egyrészt megoldandó a cseléd-mizériákat, másrészt jövedelmet hajtana a városnak.

Ragány János kéri, hogy a főkapitány olyan időben, pl. a jövő májusban terjeszse elő a bejelentési-hivatalra vonatkozó javaslatát és az erre szükséges szabályzatot, hogy az a költségvetés összeállításánál már figyelembe vehető legyen.

Aufricht Mór ellene van az elodázásnak. Már újkor léptessék életbe a bejelentési hivatal, a mely által lehet csak megoldani a szegény-ügyet.

Dr. *Bulyovszky* József a januári népszámlálással megkönnyítve látná a hivatal szervezését.

Hegedüs Géza csak akkor helyesli a bejelentő hivatal felállítását, ha az új városháza meg lesz. Most nagyon szétszórtva vannak a városi hivatalok.

Kunz Gusztáv és *Milibák* József hozzászólása után a bizottság kimondotta a bejelentési hivatal szükségességét s megbízzák a főkapitányt, hogy a szabályrendelet-tervezetet májusig mutassa be, akként, hogy a bejelentési hivattal kapcsolatosan oldassék meg a cselédközvetítés ügye.

Bordé Ferencz tanácsnok előterjesztette, miként a polgármestertől utasítást nyert a leltár-biztosi díjaknak a városi pénztárba leendő beszolgáltatásáról szóló szabályrendelet készi-

tésére, azonban évenként mintegy 460 frt jön be e czímen s ez összegnél az ellenőrzés többbe kerülne a városnak, mert e czélra külön embert kellene alkalmazni.

Ezen okokból a kérdés felett napirendre tértek.

Beczky Arthur vámfelügyelőnek az eddigi 500 frt lótartás helyett 600 frtot javasolnak. Ezzel véget ért az ülés.

A szinügyi bizottság ujjaszervezése.

A nagyvárad szinügyi bizottság legutóbbi ülésében reformra határozta el magát.

Nagyvárad szinésze a jövő évben az állandó színház felépítésével új fordulóponthoz jut, a szinügyi-bizottságnak is a régihez hasonlíthatlanul új teendői lesznek, még pedig fontos teendők, nehogy a város eddig kiadott százazre s még ezutáni kiadásai is kárba vessezenek. Ez új szerepkör teljesítésére azonban egy teljesen új organum szükséges, jogokkal felruházva. A szinügyi bizottság tehát beadványt intézett a városi közgyűléshez, hogy ruházza őt fel mindazon jogokkal, melyek egy ily nagy fontosságú feladat teljesítéséhez okvetlenül megkivántatnak.

A lendületes hangú beadvány a következő:

Tekintetes Városi Tanács!

Nagyvárad város szinügyi bizottsága f. hó 6-án tartott ülésében két fontos határozatot hozott.

Az első abban áll, hogy »indítványozzuk a tekintetes közgyűlésnek, miszerint Nagy-Bölyny Józsefnek a szerződést mondja fel, illetve hozza tudomására, hogy részére a jövő nyári idényre játszási engedélyt nem ad.«

Ezt a határozatot bővebben indokolnunk fölösleges. Az állandó színház építése annyira előrehaladt, hogy a bokréta ünnepe már e hó végén fogják megtartani, ami azt bizonyítja, hogy a színház még ez év folyamán tető alá kerül s így jövő őszre átadható lesz rendelkezésére.

Eme örvendetes tény azonban egyben azt teszi kötelességünké, hogy már most gondoskodjunk arról, miszerint jövő nyáron ne legyen szinlelőadás, mert ez annyit jelentene, mint anyagi és művészeti szempontból megrontani akarni az első téli idény sikerét.

*

Eme határozatunk azonban, bárminő fontos és helyes is, mélyebben mégis csupán az első téli szini évadot érinti.

Ámde annál fontosabb a bizottság második határozata, amely megvalósulása esetén üdvös és maradó hatást gyakorolna a nagyvárad szinészet egész jövőjére, mert egyedüli és komoly biztosíték volna arra nézve, hogy az állandó színház vezetése, működése, egy anyagi mint művészi tekintetben, hivatásának, a hozzá fűzött várakozásnak meg fog és meg tudjon felelni s hogy egy város közönsége a hozott nagy áldozatokért megfelelő művész intézménnyel gazdagodjék.

Eme határozatunk a következő:

»Indítványozzuk a tekintetes közgyűlésnek, miszerint a színház állandósítása folytán megváltozott körülményekre tekintettel, változtassa meg az eddigi szervezeti szabályrendeletet, bővítsék ki a bizottság eddigi hatáskörét s különösen hogy a színház bérbeadásának és a szinigazgató személyének megválasztási jogát a szinügyi bizottságra ruházzák méltóztatassék. Egyben pedig tisztelettel bejelentve azt, hogy az említett szabályrendelet elkészítését magunkra vállaltuk és erre egy hét tagu albizottságot ki is küldtünk, — tekintettel egyrészt arra, hogy a szabályrendeletnek elkészítése hosszabb időt vehet igénybe, másrészt pedig szem előtt tartva azt, hogy a jövő téli idényre bármely szinigazgató csak úgy szervezhető, ha már most eszközöljük a pályázat kiírását s még tavasz előtt adjuk bérbé a színházat, kérjük a tekintetes közgyűlést, miszerint egy a pályázat meg-

nyítására, mint a bérbeadás eszközzésére, részünkre megbízást adni kegyeskedjék«.

Tekintetes városi tanács! Oly fontos kérdés az, melyet ezuttal érintünk, hogy hatásai-ban ki sem számítható, de viszont nyugodt lélekkel állítjuk, hogy egyuttal oly üdvös változásnak veti meg alapját, amelyre nyugodtan helyezhetjük szinészetünknek jövő sorsát.

Megváltozott viszonyok új szervezetet, új szabályozást követelnek, — oly sarkigazság ez, amelyet bizonyítani valóban nem szükséges.

Mi volt eddig a nagyvárad szinésze?

Mondjuk meg őszintén, *nem is nagyvárad szinésze* volt!

Emlékezzünk reá mindannyian, hogy midőn nemrég »a nagyvárad szinésze jubileumát« ünnepeltük, a többi városok — gunynyal és szemrehányással — azt vetették szemünkre, hogy nekünk nincs jogunk ünnepelni — mert nincsen szinészetünk.

Nem is volt! *Nem azért jött* ugyanis hozzánk bármely *szintársulat* is, *hogy nekünk legyen* szinészetünk, hanem azért, hogy a nyár tartamára biztosítsa Arad, Debreczen vagy Kolozsvár szinészetének létezését, egyszerűen pedig megadva a nyári megélhetést, módot adjon a szinigazgatóknak arra, hogy az illető városnak téli évadjára számban és minőségben megfelelő társulatot tudjon együtt tartani, vagyis az illető városnak téli szinésze magas színvonalon álljon.

Tehát Nagyvárad csak amolyan kisegítő, itató állomás volt; szinészetéről komolyan beszélni nem lehetett.

Ámde a jövőben a helyzet lényegesen megváltozik.

Városunk százazreket költött arra, hogy Nagyváradnak legyen szinésze, megelégette a »legjobb nyári állomás« szomorú dicsőségét s diszes csarnokot emel a magyar művészetnek, egyaránt méltót az eszméhez, a melynek szolgálatába fog állni s városunkhoz, amelynek polgársága az eszményi haladásért tud lelkesedni és áldozni is.

De tudta azt is, hogy a színház felépítésével nem fejezte be anyagi áldozatainak sorozatát, mert a színház fenntartása is állandó anyagi hozzájárulást fog igénybe venni, amelyet épen számszerűleg előre megállapítani nem lehet, de amelyet tagadni és megtagadni annyi volna, mint a tényeket félreismerni és az eddigi áldozatokat meddővé tenni, meghusítani.

Ez a kérdés anyagi része.

Nagyon természetes, hogy az eddigi, valamint a jövőben időszakonként visszatérő anyagi áldozatok, amelyek a multhoz képest a polgárságnak az eddiginél hasonlíthatlanul nagyobb megterhelését vonják maguk után,

egy *nagyobb gondoskodást, figyelmet* igényelnek, ami egyuttal *nagyobb felelősséggel* is jár,

másrészt pedig azt a jogos óhajást keltik fel, hogy ez áldozatokkal szemben, az említett ellenőrzés megfelelő és hatályos legyen, kiterjeszkedjék arra is, hogy az elérendő erkölcsi és művészi eredmény az anyagi áldozatokkal arányban álljon.

Ilyen ellenőrzés pedig csak úgy lehetséges, az ehhez fűzött garancziák csak úgy nyújthatók, ha az ellenőrzésre hivatott és állandó szinület létesítünk s ez ellenőrző szinület felruházuk mindama kellékekkel, amelyek szükségesek arra, hogy működése eredményes legyen.

A viszonyok változtatásával beállott *nagyobb kötelezettség, munkakör és felelősség, egyszersmind nagyobb hatáskört, több jogosultságot követelnek* e bizottság részére, mint ahogy ezt az eddigi szabályrendelet megállapította.

Eddig a szinügyi bizottság csak előkészítő, véleményező közeg volt, az övé volt a munka fáradsága, érdemben azonban a közgyűlés plénuma döntött, a közgyűlés volt a jog, tehát a bizottságnak hálátlan szerepe volt, működése nem lehetett hatályos, felelősséget nem vállalhatott s mindezt a szinügy érezte meg.

A bizottság működése a közgyűlés folytán illuziórússá vált, az igazgatók sem vették komolyan, de még a bizottság sem vállalhatott szinületet egy oly társulat működéséért, amelyet nem ő választott.

Különbben a szinügyi kérdések már sajátlagos természetüknél fogva is különös szakér-

telmet, a különleges személyi és művészeti részletekben való tájékozottságot követelnek meg, amely a közgyűlés egészétől nem is kivánható s így a közgyűlés e kérdésekben már ezért sem dönthet tudatosan és tárgyilagosan s ha ez így volt a múltban, pedig csak egyetlen érdemleges kérdés helyes döntéséről volt szó, még inkább lesz így a jövőben, amikor az idetartozó kérdések kiszámíthatatlanul fel fognak szaporodni.

Eme kérdésekben csak az említett minősítéssel bíró s időt és fáradságot nem kimélő szűkebb bizottság fejthet ki sikeres működést.

Ámde a bizottság is csak akkor képes a nehéz feladatot sikerrel megoldani, ha minden részletnél — egyrészt már a kezdet kezdetét ellenőrizheti, másrészt pedig végig kísérheti az egész vonalon s meg is valósíthatja azt, a mit kezdeményezett s azt is úgy valósíthatja meg, a mit és amint kezdeményezett.

Nem akarjuk itt, de meg nem is lehetséges felsorolni mindama kérdéseket, a melyek a jövőben felmerülni fognak — csupán egyetlen kérdést akarunk különösen kiemelni.

Ez a kérdés, hogy kinek hatáskörébe tartoznak a jövőben a színigazgatónak s így az itt működni szándékozó társulatnak a megválasztása?

Tisztelettel már közölt bizottsági határozatunk e kérdésre megadja a választ, azzal, hogy e kérdésben a kezdeményezési és döntési jogot bizottságunkra kéri átruházni.

Csak akkor veheti a bizottságot a megválasztandó és megválasztott igazgató komolyan, csupán az esetben fogja tisztelni és követni a bizottság részéről előírt irányelveket, kifejtett nézeteket és követelményeket, figyelmeztetéseket és óhajokat, — ha tudja azt, hogy a bizottság szava nem marad közgyűlés bírálatától függővé tett jámbor óhaj, hanem megszívlelendő illetékes nyilatkozat, a melynek a szabályrendelet erőt ad arra, hogy ne csak elvileg, de tényleg is kifejezésre juttathassa akaratát.

Az eddigi állapot képtelenség volt! A színügyi bizottság legjobb tudással és akaratallal tanulmányozta a kérdést, személyes meggyőződést szerzett az egyes társulatok színvonaláról, ismerte a pályázó társulatoknak minőségét, összehasonlította ezt egyes igazgatók szakismertével és megbízhatóságával, — s azt ajánlotta elfogadás végett a közgyűlésnek, akit úgy anyagi, mint erkölcsi és művészi tekintetben legérdemesebbnek véleményezett. Ekkor azok az igazgatók, akik ugyan kevésbé voltak érdemesek, de élelmesek voltak és a korteskedéshez jobban értettek, sorba járták a törvényhatósági bizottság tagjait s füt-fát igérve s hazudva kierőszakolták a szavazatokat.

De nem is titkolták egyes igazgatók, hogy nem törődnek a színügyi bizottság akaratával, nyíltan hangoztatták is, hogy e bizottság csak pictus masculus, amelyet komolyan venni nem szükséges és nem érdemes, s szinte szálló igévé vált, hogy *amely igazgatót a bizottság elejtett, azt a közgyűlés bizonyára megválasztja.*

Hát ez szégyenletes állapot volt eddig is, — de ha a jövőben is így maradna, úgy *veszedelmes is lenne!*

Ennyi áldozatért jogosan követelheti a város közönsége, hogy a vidéki viszonyokhoz mérten kitűnő társulata legyen s jogos lenne felháborodásra, ha reményeiben csalódás érné.

Hogy azonban ez a csalódás be ne következhesék, hogy a város áldozataihoz és magas színvonalához mért szintársulatot kapjon, ehhez létfeltétel kell, miszerint a színügyi bizottságnak alkalom és mód adassék, hogy kötelességét ne csak akarja, de képes is legyen teljesíteni.

Eddig a szabályrendelet meggátolta ebben, csak terheket rótt vállaira, egyszersmind pedig nem adott részére megfelelő jogosultságot s különösen nem adott feltételt és hatáskört, hogy ő dönthessen a társulat megválasztása kérdésében s így hatálytalanná tette egész működését, megfosztotta komolyságától, utját álta annak, hogy fáradozását siker koronázza.

Ez a visszás helyzet páratlanul áll Magyarországon, mert minden törvényhatóságban, Budapestet sem véve ki, a színügyi bizottság dönt a társulat megválasztásának kérdésében.

Nem áll az az ellenvetés, hogy könnyebb egy husz tagu bizottságot »kapacitálni«, mint a hatszorta nagyobb közgyűlést. A bizottság

ugyanis az előtte fekvő adatok, meg ügyszere-tete s szakismerete folytán ismert tények alapján ítél, míg ellenben a közgyűlésnek csak lényegesen kisebb töredéke ismeri és ismerheti a kérdés részleteit s így bár jóakarattal, de tévedésbe eshetik, hiszen csak akkor folyik bele az ügybe, a mikor már szavazásra kerül a sor, a nélkül, hogy még fizikai ideje és módja is lehetett volna a kérdés tanulmányozására — s így azután tisztán a véletlennek tulajdonítható, ha szavazata egyuttal helyes ítéletet képvisel!

Nem is azt jelentené a színügyi bizottság hatáskörének ezen eddig sajnosan nélkülözött helyzetben való bővítése, mintha ezáltal a közgyűlés jogai csorbítottának.

Korántsem. A jog ezentul is a közgyűlés kezében maradna, csupán más alakban és helyesebben gyakorolná, mint eddig, átruházna ugyanis saját megbízott szervére: a színügyi bizottságra, de átruházna egyuttal a munka kötelezettségét és a felelősséget terhére is s módjában áll e bizottság tagjaitul olyan egyéneket kijelölni, a kiknek szakértelmében, komoly jóakarattal megbízhatók, a kik garanciát képeznek a színügyi viszonnyok helyes menetét illetőleg.

A közgyűlésnek amugy is rengeteg teendője van, az autonóm ügyek már is igénybe veszik idejét és figyelmét, tehát már e szempontból is kívánatos és a munkabeosztás alapján üdvös is, hogy a tehertől szabaduljon, annyival is inkább, mert ezt kívánja az ügy természete, érdeke, jóvendője.

Az újabb közigazgatási politika és a munkamegosztás elvét igyekszik megvalósítani, amint ezt a közel jövőben az államosításnál látni fogjuk, de eddig is nagyjából úgy volt és senki sem tartotta sérelmesnek, hogy például a közgyűlés csak azokat választhatja meg a városi tisztségekre, akiket a kijelölő bizottság megállapít, — pedig ez a közgyűlés legsouverainebb joga — s nem is sérelmes, mert a közgyűlés bizalma ruhazza e fontos jogot ama bizottság hatáskörébe.

Mi is e megtisztelő bizalmat kérjük!

Nem kivételes jogot akarunk mi, hanem kötelezettséget vállalunk, dolgozni akarunk s az képezi törekvésünket, hogy a tekintetes közgyűlés bölcsessége ne zárjon el bennünket az eredmény lehetőségétől, de adjon módot és erőt arra, hogy működésünket siker koronázza.

Fáradhatlan buzgalommal arra fogunk törekedni, hogy ama nagy áldozatokért, a melyekkel városunk magát megterhelte és egyben megtisztelte, találjon méltó kárpótlást színészetének virágzásában, arasson nemes diadalokat a hazafiság, a művészet, a világság eszményi küzdelmeiben!

Tekintetes Városi Tanács!

Az előadottak alapján tisztelettel esedezünk, miszerint határozatainkat jóakarattal méltányolni, kegyesen magáévá tenni s indítványok alakjában az október hó 19-én megtartandó rendes közgyűlés színe elé terjeszteni méltóztassék.

Alázatos tisztelettel

Nagyvárad város színügyi bizottsága nevében:

Dr. Dési Géza.
jegyző.

Dr. Hoványi Géza.
elnök.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Október 16. 17. Jegyzővizsgálat a megyeházán
Október 19. 20. 21. Ellenőrzési szemle a várban. (Közös hadsereg.

Október 23. 24. 25. Ellenőrzési szemle a honvédkiegyesítő parancsnokságnál reggel 8 órakor.

* **Nogáll püspök emléke.** A nagyvárad Szigligeti-Társaság gyászünnepelelyel akar áldozni f. hó 21-én nagy halottjának, egykori tiszteletbeli tagja dr. **Nogáll** János püspök

emlékének. Ezen gyászünnepelelyu niveauja méltó lesz az elhunyt emlékéhez, mert **Rádl** Ödön, dr. **Várady** Antal a jeles dramaturg s **Karsch** Lollion derecskei plébános vállalkoztak arra, hogy az elhunyt emléket versben és prózában magasztalják. A megnyitót **Rádl** Ödön elnök fogja tartani, dr. **Várady** Antal verset olvas föl s az elhunyt fölött az emlékbeszédet dr. **Karsch** Lollion tartja. A társaság a következő meghívókat küldte szét:

A Szigligeti-Társaság Nagyváradon, 1899.

október 22-én d. e. 11 órakor a kir. jogakadémia dísztermében, **Rádl** Ödön, dr.

Várady Antal és dr. **Karsch** Lollion rendes tagok közreműködésével néhai dr. **Nogáll** János, a társaság volt tiszteletbeli tagja emlékezetére *felolvasó-ülést* tart, melyre kívül czimzettet és családját (a társaság nevében tisztelettel meghívja: dr. **Bodor** Károly, főtákar. **Rádl** Ödön, elnök.

* **Stefánia özvegy trónörökösne nem megy férjhez.** A Pester Lloyd esti lapjának táviratozza tudósítója Brüsszelből:

Illetékes oldalról föl lettem hatalmazva a **Stefánia** özvegy trónörökösne újból való férjhezmeneteléről szóló hírek leghatározottabb megczáfolására.

* **Uj tiszteletbeli kanonok.** Ő Felsége **Bárany** Lukács szamosújvári örmény szertartású katolikus esperes-plébánost az erdélyi gyulafehérvári székeskáptalan tiszteletbeli kanonok-jává nevezte ki.

* **Joghallgatók köréből.** A jogakadémiai Olvasókör tegnap tartotta első alakuló gyűlését. A gyűlés legfőbb tárgya volt az elnöknek programbeszéde. Az elnök programbeszédében messze menő reformokat ígért, melyek ha keresztül mennek, a joghallgatók összetartását nagyon megfogják szilárdítani. A kör tagjai egyhangulag s nagy lelkesedéssel elfogadták az elnök előterjesztését. A joghallgatók összetartása érdekében az első lépés már meg is történt, amennyiben az elnök kérésére az intézet tudós igazgatója beleegyezett, hogy a kör helyisége az akadémián ne csak délelőtt, hanem este is nyitva legyen s így lesz egy igazi jogászhely. Ezt az újítást az ifjuság nagy örömmel vette tudomásul. A kör helyisége már a tegnapi napon ki volt nyitva s azt a joghallgatók nagy számban keresték fel.

* **Apáti czim adományozása.** A hivatalos lapnak a tegnapi száma közli, hogy Ő Felsége **Belki** Károly kassai székeskáptalani örkanonoknak és az ottani papnevelő intézet igazgatójának a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett *völgyi* czimzetes apátságot, **Perlsberg** Ede kassai székeskáptalani kanonok, főesperes és püspöki helynöknek a **Szent Egyedről** nevezett *bártfai* czimzetes apátságot adományozta.

* **Tanácsjegyzői berendelés.** Az igazságügyminiszter dr. **Szegedy** Lajos békés-csabai kir. járásbirósági albirót a nagyvárad kir. ítélő táblához tanácsjegyzőül berendelte.

* **A pécsiek a kath. egyetemért.** Nemrégiben közöltük **Hetyey** Sámuel pécsi püspök körlevelét, melyet a kath. egyetem létesítése ügyében intézett egyházmegyéje papságához. A körlevél s a püspök nagyszerű példája nem maradt eredmény nélkül. Az esperesi kerületek őszi gyűlésein nagy lelkesedéssel tárgyalja a papság az ügyet s igen szép tanujelét adja áldozatkészségének. Ezekhez csatlakozik most a központi papság is élén **Troll** Ferencz cz. püspökkel, ki 20,000 koronát ajánlott fel e nemes célra. Példáját követték a többiek: Az ada-

kozásokat *Wurster* dr. kanonok kezdette meg egyelőre 500 koronával s évi járulékkal, *Igaz* dr. 10 évre 500 koronát, *Jagics*, *Ollé*, *Szikora Kutor* nyugalmazott plébánosok 100—100 koronát, *Hanuy* dr., *Károly* Ignác apát 500—500 koronát ajánlott meg. Az aláírások tulajdonképpen ezután indulnak meg.

* **Köszönetnyilvánítás.** Megemlékeztünk a nyáron arról, hogy az esztergomi benczésrendi főgymnasiumnak az 1873-ik évben érettségét tett tanuló, akik *Vasary* Kolos bírnok-herceggprimás tanítványai voltak, találkoztak. A találkozón összejöttek gyűjtés útján 400 forintos alapítványt tettek a főgymnasium tanuló részére. A miniszter az adakozóknak köszönetét nyilvánította.

* **A megdicsért városi árvaház.** Olyan modern városi árvaházunk van, amelynek alig akad párja a vidéken, csak az a baj, hogy a diszes épület nagyrésze felhasználatlanul áll, mivel az épületnek megfelelő számú árvák felvételére nincs elég pénz. Összesen mintegy 30 árva nyer kellő gondozást és ellátást. És a jó gondozás és ellátás elég kevésbe kerül, minden gyermek naponként átlag 19 krba kerül; Tegnap idegen látogatói voltak az árvaháznak. Debreczenben városi árvaházat akarnak létesíteni s dr. *Légányi* Gyula orvos, *Tamássy* Béla gyógyszerész, dr. *Löfkovits* Márton ügyvéd *Hantel* Vilmos, az alföldi takarékpénztár ügyvivője és *Veszter* István köruton vannak az árvaházak tanulmányozása végett. A városházán *Komlóssy* József gazd. tanácsos és *Ragány* János főszámvevő szolgáltak felvilágosítással a vendégeknek az árvaházról, akik felvilágosító adatokat és terveket vittek magukkal, mivel az összes általuk megtekintett árvaházak és azok fenntartási módja között a legcélszerűbbnek találták a nagyvárad városi árvaházat s dícséretüknek többször kifejezést adtak. Az árvaházban *Bordé* Károly gondnok kalauzolta a vendégeket.

* **Választási mozgalmak Katonavároson.** Az *Ullmann* Izidor halálával megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helyet ez év végén töltik be választás útján Várad-Velenczén. *Ullmann* Izidor tudvalevőleg hosszú időn át választási elnök volt V.-Velenczén s így most más elnökről is kell gondoskodni. A választási mozgalmak már megindultak. Tegnap egy deputáció járt dr. *Bulyovszky* József polgármesternél *Schwarz* Antal vezetése alatt, a melyben mintegy 10 v.-velencei választó vett részt. Arra kérték a polgármestert, hogy hasson oda, miszerint választási elnökül *Diósi* Lajos küldessék ki s a megüresedett bizottsági tagságra *Weisz* Mór bórkereskedőt jelöljék. A polgármester határozott ígéretet természetesen nem tehetett, de jóakaró támogatását megígérte. — *Weisz* Mór már régen városatyajelöltje a katonavárosi választóknak, de mindig kisebbségben maradt.

* **Elhunyt gimnázista.** A nagyvárad kir. törvényszék egyik köztisztviselőjében álló bíróját, *Pallay* Jenőt súlyos csapás érte. 14 éves fia: *Sándor*, gimnáziumi IV-ik osztályu tanuló, pénteken délután meghalt. Temetése ma, vasárnap délután fél 4 órakor lesz. A gyászoló család a következő jelentésben tudatja a halálesetet:

Pallay Jenő úgy a saját, mint gyermekei *András* és *Klára*, továbbá özv. *Pallay* Jánosné megtört szívvel tudatják a felejtethetlen fiu, testvér és unoka, *Pallay* Sándor főgimn. IV. oszt. tanulónak f. hó 13-án d. u. 4 órakor 14-ik évében a halotti szentségek felvétele után bekövetkezett halálát. A drága halott tetemei október 15-én d. u. fél 4 órakor fognak a kovács-

utcai 407. számú háztól a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint a Nagyvárad olasz-i sirkertben örök nyugalomra tételni. Nagyvárad, 1899. október 13. Béke poraira!

* **A katonaszabadítók ügye.** Nagy fel-tűnést keltett az elmúlt évben az a messze-kiterjedő katonaszabadítási ügy, a melyből kifolyólag *Raab* itteni katonarost is elfogták s Temesvárott elzárták. *Raab* még most sem szabadult ki. A katonaszabadító: *Hornung* temesvári lakos összekötésben állott az egész Tiszántullal s számtalan ifjut szabadított ki Biharmegyében is a katonaság alól. Mig a katonarost a hadbírószék végzett, *Hornung* ellen a temesvári kir. törvényszék emelt vádat, katonaszabadításért. Mint értesülünk, a temesvári kir. törvényszék *Hornung* ügyében okt. 18-ra tüzte ki a végtárgyalást, a melyre *Raab* ezredorost és több katonatisztet megidéztek tanuknak. A belügyminiszteriumban most döntenek a felett, hogy a tiszteknek megengedjék-e a tanuskodást.

* **Járvány Debreczenben.** Debreczenben az egészségügyi bizottság ülésében határozatilag kimondotta, hogy a járványosan fellépett s az apró gyermekeket pusztító skarlát miatt az összes óvodákat és elemi iskolákat azonnal be kell csukni. A skarlát, ez a gyermekgyilkoló betegség veszedelmes mérveket öltött, lefolyása kétségbeejtő. A megbetegedett gyermekek harminczhárom százalékát ragadta ki az élők sorából, a fájdalomtól megtört szülők karjaiból a halál.

* **Varga Ottó utóda.** A hivatalos lap tegnapi száma hozza a miniszter döntését a *Varga* Ottó ügyében. A miniszter, mint arról már megemlékeztünk, *Varga* Ottót az I. ker. állami gymnasiumhoz helyezte át. Utóda *Andor* József lett, aki eddig az I. ker. állami gymnasiumban tanított.

* **A Krivány-ügyben szenzációs letartóztatás történt.** Nyirő Géza vizsgálóbíró letartóztatta *Purmann* Károly baranya-baáni nyugalmazott jegyzőt. Azt hiszik, hogy *Purmann*, ki *Krivány*nak apósa, tud az elsikkasztott pénz hollétéről. E nyomra a vizsgálóbíró megidézte a 67 éves öreg urat, kit délelőtt kihallgatott és délután fél 3 órára újból megidézett. A kihallgatás este fél 7 óráig tartott, mire a vizsgáló bírő *Purmann*ot letartóztatta és táviratilag házkutatást rendelt el *Baranya*-Baánban.

* **Félelmében felakasztotta magát.** Kápolnáról írják lapunknak, hogy *Agud* Tódor ottani fiu, atyjának a teheneit legeltette a mezőn s a mig aludt, a jószágok bementek a Bán Juon földjére. A gazdaember észrevette a tilosba tévedt állatokat s a vigyázatlan fiut megzabololta. Annaira megszeppent a gyerek e miatt, hogy otthon az istállóban felakasztotta magát. Mire az atyja észrevette, már meg volt halva.

* **Gyulai Pál nyilatkozik.** Gyulai a lemondását tartalmazó levelét nem *Szász* Károly alelnökhöz, hanem *Beöthy* Zsolt titkárhoz intézte. A levélben elpanaszolja Gyulait, hogy igen nagy fájdalomra, sokat tárgyalt föllépését általában félreértették. Neki ugyanis esze ágában sem volt a nemzeti kegyeletet megsérteni, sem nem akart politizálni, csupán és kizárólag arra törekedett, hogy a régi tradíciókat megvédje s a politikának még árnyékát se engedje bevetődni az irodalmi társaságba. Hiszen az aradi gyásznapon az Akadémia sem vett részt, sem a filológiai társulat, sem más tudományos intézet. Mit keresett volna tehát ott a Kiszalud-Társaság? *Ők még meghívót sem kaptak a gyásznapra.* A magyar nemzet, a magyar ifjuság ismerheti az ő hazafiságát más oldalról, tanuságot tehet erről irodalmi, főképp pedig költsi munkálkodása. Annál inkább fáj neki tehát az a bánásmód, a miben különösen az ifjuság részéte. Az ifjuságnak, mely tudhatja mennyire szereti őt öreg professzora, most is megbo-

csájt szívesen a bántalmakért, mert jól tudja, hogy a tüntetések nem az ő személye iránt táplált gyűlöletből fakadtak, hanem a magyar ifjuság lángoló hazaszeretetének tanubizonyságai. A visszavonulás egyébiránt régi szándéka. Beteges már, öreg is: vágyakozik a pihenésre. Az az irodalmi társaság, a melyet olyan hosszú ideje vezet, az ő napról-napra való vénülsze arányában fokozatosan fiatalodik. Sehogyssem illenek hát már össze. Talán a legközelebbi tisztújításig kibuzta volna még az időt, de a történetek után — e melyeken ismételt sajnálatát fejezi ki — megragadja az alkalmat és hajthatatlanul visszavonul.

* **Uj váltó ürlapok.** Alig egy hónapja, hogy a pénzügyminiszter uj korona értékről szóló váltó ürlapokat hozott forgalomba s már újévkor ismét újat hoznak forgalomba. Ennek az az oka, hogy a keltezésnél a mostani váltónál ez áll: 18....., mig a január elsején forgalomba jövőkön csak ez lesz: 1..... Ez azért szükséges, mert a váltón javítás nem lehet s így a most forgalomban levő ürlapok nem lesznek használhatók. Az: 18..... számjellel el látott ürlapokat 1900. év február végéig beváltják.

* **A Vészi-Demeczky párbaj.** A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmánya f. hó 14-én délután rendkívül ülésén foglalkozott a Vészi József és Demeczky-féle párbaj-üggyel. A választmány a Vészi-Demeczky párbaj alkalmából, eltekintve a lovagias üggyel, mely már el van intézve, a dolog elvi érdemére nézve a következő határozatot hozta:

Vészi József irótársunk és egyesületünk elnöke kritika tárgyává tette egy állami hivatalnok hivatalos működését és tényeit. Kritikája ment volt a személyeskedéstől; nem érintette az illető hivatalnoknak sem becsületét, sem magánéletét. Ily kritikát gyakorolni az ujságírónak nemcsak joga, hanem kötelessége. Másként a nyilvánosság elvében rejltő nagy erő s a sajtószabadságban rejltő nagy jog illozóriussá válik. E jogát gyakorolván és kötelességét teljesítvén az író, felelősségre csakis az egyedül illetékes sajtóbírószék útján vonható. Midőn az írónak ilyen eljárásával párbajjal akarnak ilyen ügyet elintézni, követelvén a fegyveres elégteladást nemcsak az írói jogát támadják meg, hanem a sajtószabadságot is. Ez pedig nemcsak nekünk hírlapíróknak közös jogunk, de feltékenyen őrzött kincse az egész nemzetnek, melynek elnyerése után soká áhítoztak apáink, melyet épségben kell átadnunk utódainknak, melyet sem elfecsérelni, sem megcsorbítani nem engedhetünk. Ugyanazért a Budapesti Ujságírók Egyesülete kimondja, hogy tisztelt és szeretett elnökével szolidaritást vállal, a rajta elkövetett sérelmet saját sérelemnek tekinti, a sajtószabadságot megsértve látja és ez ellen a lehető legnagyobb türelemmel tiltakozik. Egyszersmind pedig keresni fogja a módokat, hogy ily cselekednek jövőre nézve elejét vegye.

* **Farkasok garázdálkodása.** Még messze vagyunk a téltől már is farkasok garázdálkodásáról adnak hírt. A közeli Szakadát községben, *Aufricht* Mór tanyáján pár hét óta vizitelnék az ordások. Nemrég egy csikót pusztítottak el, a napokban pedig az egyik akolból két kecskét vittek el s téptek szét. A lakosság nagyon fél, mert a dúvadak igen el vannak szaporodva a környéken. *Aufricht* Mór 10 frt jutalmat tűzött ki annak, aki egy farkast kipusztít.

* **Pör a Szulamit miatt.** A Szulamit opera vitás szerzősége — úgy látszik — elég dolgot fog adni a budapesti polgári törvényszéknek is. *Donáth* Ede karmester perének tárgyalására a budapesti törvényszék perfelvételi határnapul október hó 19-ikét tüzte ki. A pörnek referense *Lampel* törvényszéki bíró erre a határnapra már már be is idézte dr. *Gleichmann* Lajos ügyvédet, *Donáth* jogi képviselőjét és *Beöthy* Lászlót, a Magyar Színház igazgatóját. Ebben az ügyben a döntő szerep különben az állandó országos zene és művész szakértő bizottságnak jut. Ez a bizottság — a melynek elnöke dr. *Jókai* Mór — előreláthatólag reprodukálni fogja a Szulamit összes

énekrészeit zenekisérettel. Ennek megtörténte után fogja szakértői véleményét megalkotni. Ennek a szakértői véleménynek minéműségétől függ aztán a per eldöntése.

* **Hét krajczáros tarifa.** Wlassics Gyula miniszter 61449 szám alatt kimondotta, hogy az újabb történet elvi megállapodás szerint a tengelyen való utazásoknál, akár magánosan, akár többbedmagával történjék az utazás, kilométerenként csak 7 krajczár számítható föl. E szerint például ugyanazon falunak 4 tanítója előtt az a feladat áll, hogy hol találjanak olyan kocsit, amely négyüket egy mértföldre 49, azaz negyvenkilenc krajczárokért elvigye. De azt nem vette észre talán a kultusz miniszter, hogy a vármegyék éppen most milyen fuvar díjakat állapítanak meg a képviselő választókat szállító polgártársaknak. Kár, hogy ezt nem vizsgálta meg, mert bizony-bizony a hét krajczáros tarifájáért elprulna.

* **Montenegrói diákok Magyarországon.** Tudvalevő dolog, hogy a szerbiai iskolákban tanuló összes montenegrói diákokat kiutasították Szerbiából. A kiutasított diákok szülői most Brankovics karlóczai szerb pátriárkához fordultak azzal a kéréssel, hogy vegye föl tanuló gyermekeiket a karlóczai szerb gimnáziumba. A pátriárka kijelentette, hogy szívesen teljesíti ezt a kérést, ha a bának nincs semmi ellenvetése. A szülők erre a bánhoz folyamodtak, aki azzal a kijelentéssel utasította vissza kérvényüket, hogy forduljanak a sarajevói gimnáziumhoz.

* **Értesítés. A Czillér Imre olaszifő-üzletében a ház lebontása, az üzlet áthelyezése és a raktáron lévő áruk, azok tuhalmazottsága végett, mélyen leszállított árak mellett árusítatnak el.**

* **Ujabb sorsjáték.** Az osztálysorsjátéknak egy új ciklusa kezdődik, 100,000 sorsjeggyel s 50,000 korona nyereséyyel, amelynek rövid idő múlva lesz az első huzása. A legnagyobb nyeresemény 1 millió korona. Török A. és társa budapesti bankháza, mint a sorsjegyek főelárúsítója, lapunk mai számához mellékelve küldi olvasóinknak a sorsolásra vonatkozó prospektust és felhívást, melyet ajánlunk a közönség figyelmébe.

x. **Az osztálysorsjáték** a banküzletről régóta meggyökerezett egész sor elfogultságot szüntetett meg. Hiszen a nagy közönségnek igazában csak most volt rá alkalma, hogy az üzletnek ezzel a nemével is megismerkedjen és meggyőződjön róla, hogy a bankár is, a kit az osztálysorsjáték különben főelárúsítónak nevez, a legszigorúbb lelkiismeretességgel viszi az üzleteit. Az ismeretessé lett nagy főelárúsítók közt **Lukács Vilmos** (V. Fűrdő utca 10.) csakhamar a legnépszerűbb lett. Abszolút megbízhatósága és üzleti előzékenysége a régi jeles sorsolási szakembert a közönséggel is megkedveltették, úgy, hogy az ő főelárúsító üzletéből való osztálysorsjegyeknek bizonyos nimbusuk van. Lukács Vilmos-féle osztálysorsjegyeket keresnek azok, a kik az osztálysorsjegyek nyerő valószínűségét fokozni akarják. Most is nagy lesz a kelendőségük, hogy piacra kerülnek az V. osztálysorsjáték első osztályának sorsjegyei. Az új sorsjáték nagyérdékü játékterve ezáltal is ötvenezer nyeresémet biztosít a sorsjegyek tulajdonosainak s e nyeresemények között egész sor olyan van, a mely a szó szoros értelmében vagyonos emberré teszi a megnyerőjét.

x. **Szerencse fel!** A bányászok szokott üdvözlését hordja czimul a **Fekete Károly** főelárúsító (Budapest, V., Deák Ferencz utca 14. sz.) kiadásában megjelent ismertető lap, melyből lapunk mai számában hozunk egész oldalra terjedő mutatványt. Ajánljuk t. olvasó közönségünk figyelmébe.

Az első ágyulövés.

Eldördült az első ágyulövés az angolok és búrok között. A háboru koczkája el van vetve és megkezdődött egy ádáz harc, a melyhez hasonló kevés volt a

történelemben. A rendezett angol csapatok a haditudomány minden rettentő eszközeivel mennek bele a harcba, míg a búrok a lelkesedés hatalmával szállnak ezzel szemben. Előnyök a búroknak az, hogy a terepviszonyok kedveznek nekik és a guerilla-harcban az angolok nem mérkőzhetnek velök. A hegyekről lehajított kő és égőszurok mindenestre tesz annyi kárt az angolokban, mint az angolok ágyui a búrokban. Éppen azért a harc kimenetele nagyon is kétes.

Az első ütközetről szóló távirataink következőképen hangzik:

London, okt. 14. A »Times«-nek jelentik Ladysmithből 12-ik kelettel, hogy az Oranje szabadállamból benyomuló búrok száma körülbelül 12.000.

A »Daily Telegraph« jelenti: A van Reenen-szorosnál levő búrok és White tábornok hadai között már megkezdődött a harc. A búroknak állítólag 11. Whithenak 12 ágyuja van. White tábornok erősen bizik diadalában.

A »Daily Mail« táviratot kapott Fokvárosból, a mely szerint a búrok megtámadták Mafekinget és már több vereget szenvedtek.

Budapest, okt. 14. (Saj. tud. táv.) **Londonból** jelentik, hogy Ladysmithnél ma nagy csata volt, de ennek eredményéről az angolok nem kaptak hírt. Ugy látszik, hogy az angolokat csufosan megverték s azért nem jön hír. Ha e helyen a búrok egyesülni tudnak az oranjei búrokkal úgy mintegy *huszezen* lesznek.

IRODALOM.

A »Népnevelési Közlöny« legújabb (15.) száma a szokásos gazdag tartalommal jelent meg. A lap élén Freund Bernát cikkez az évzáró vizsgák eltörléséről. Biczó János »Az új tanterv« czim alatt közli a tanítótestülethez benyújtott előterjesztését. Ezenkívül apróságok egészítik ki a lapot.

Igazságszolgáltatás.

Elzülött ur. Előkelő hires familiából származott Fáy Jenő volt lapujtói földbirtokos s ma daróczruhában ült a vádlottak padján. Könnyelműsége vitte a bün útjára. Tavaly több váltót hamisított a családja kárára és a külföldre szökött, hol elfogták. Hazahozták, tárgyalást tartottak vele s harmadfélévi fegyházzal sújtották. Azóta kiderült, hogy Fáy még 1897-ben egy másik váltót is hamisított. Konyakot vásárolt a váltón, háromszáz üveggel. Ezuttal Fáy Ákos és ifj. Horváth Mihály nevét hamisította. E háromszáz forintos váltó miatt vonta ma felelősségre a törvényszék Eördög bíró elnöklésével s okirathamisítás czimén ismét kilenc hónapi börtönt mértek reá. Fáy Jenőnek ekként két büntetése lévén, rögtön öszbüntetést is szabott reája a bíróság. Együttesen a két pörből kifolyólag két évi és tíz havi fogházat kell majd elszenvednie, hijával huszonkét hónapnak, a mennyit már eddig kitöltött.

Turfról a börtönbe. Mintha egyenesen a turfról szaladt volna a tárgyaló terembe az a fiatalember, aki egy börtönőrrel az oldalán állt ma a törvényszék egyik ítélőtanácsa előtt,

melyben Eördög bíró elnökölt. A csupaszképi ifjut Spitz Józsefnek hívják s pénztárosa volt a Hygieia-részvénytársaságnak. Mikor a könnyelmű ifjut a sikkasztásaiért felelőségre vonják, lakkezipősen, elegáns fekete ruhában s e felett subogó gumiköppenyben várja a büntetését. Mint pénztáros öt darab, összesen 1300 forint értékű csekket hamisított, ellátva azokat a dr. Spitz Sándor és Sebők József aláírásával.

— Nem ellenőrizték önt? Kérdi a védője, dr. Gál Jenő.

— Soha. Csak kérdezték néha, mennyi van a pénztárban s én feleltem. Utána nem néztek.

— És mi vitte önt a sikkasztásra.

— A családom segítségére fordítottam a pénzt.

Baráth Zoltán bíró: Hát az aligha igaz.

— Tessék elhinni, úgy volt.

— Látja, itt az öt hamis csekk. Mind májusban és júniusban csinálódott...

— A löversenyre méltóztatik gondolni, — vág közbe a vádlott.

— Biz igen, kis kedves, hagyja helyben Baráth bíró. Maga is olyan turfgavallér, aminőt már százával ismerünk.

A törvényszék, meghallgatván dr. Gál Endre kir. ügyész vád és dr. Gál Jenő ügyvéd védőbeszédét, az alig 20 éves fiatal sikkasztót elítélte.

Humor a törvényszék előtt. Valahonnan Galicziából zónázott Budapestre végtárgyalásra a vén Blatt Márkus. A hosszu kaftános polgártárs vidáman áll a bírák elé, mert hát nem vádlott. Panaszosként hallgatják ki. Amint a nevét megmondotta, Agorasztó elnök felteszi a szokásos kérdést.

— És mi avallása?

Blatt ur, akiről igazán csak a vak nem látja hogy Izrael nemzetségéből való, egy még félreismerhetlenebb taglejtést tesz s megszólal:

— Nu, Sie seh'n doch Herr President! (Nagy derűltég.)

Az elnök, a ki maga is alig tudja a nevetést elfojtani, a harsogó kacaját lecsendesíti s rászól a csodálkozó emberre:

— Ha kérdezem, itt felelnie kell!

— Nu lieber Herr President, 'n Izralit bin ich Nebich! — feleli Blatt Márkus ijedten s persze még nagyobb derűltéget keltve. De aztán bátrabban mondja el az ő hamisítatlan lengyelzsídó jargouján a panaszát s végül a vádlottat, a ki hatvan pengőt csalt ki tőle, szigoruan megbüntetni kéri.

Ezt a kérését teljesítették is.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf.*

2808 Zaha János s. t. személyes szabadság sértés, — részben megváltoztatva.

2904 Demján Jánosné lopás stb. — részben megváltoztatva.

2905 Molnár Lajos s. t. gondatlanságból okozott testi sértés, — rendelet.

2941 Géczy Erzsébet emberölés, — helyben hagyva.

2960 Malaj János okirathamisítás, — részben megváltoztatva.

2963 Varga József becsületsértés, — vissza-utasilva.

2964 Fraller Béláné s. t. becsületsértés, — helyben hagyva.

2997 Herodek István s. t. szerencse játék, — rendelet.

3000 Borsos Sándor lopás, — részben megváltoztatva.

3024 Dáncs Gavrilla testi sértés, — helyben hagyva.

MULATSÁG.

A tanítók mulatsága.

Nagyvárad, okt. 14.

A nagyvárad tanítók köre tegnap d. u. 6 órakor tartotta az első összejövetelét. A kör tagjai minden hónap első szombatján kedélyes összejövetelt tartanak, mely kétségen kívül nagyban hozzájárul az összetartozandóság érzetének folytonos ébrentartásához. Ez estélyeken, mint az alábbi műsor mutatja, válogatott élvezetekben is van része a publikumnak, amely kisebb kaliberű ugyan, de a holt szezón idejében ez is csak valami.

A kör tegnapi estélyén jelen voltak:

Asszonyok: Özv. Rechtené Bauer Zsófia, Réz Mihályné, Bérczi Jánosné, Szüts Izsóné, özv. Személyi Kálmánné, Csordacsics Jánosné, Katona Bálintné, Vaday Józsefné, Bodnár Jánosné, özv. Fehérné Nagy Gizella, Raffay Mihályné, Rosenbergné, Flesch Debora, Makay Miltild, Gasperik Lajosné, Békésy Jánosné, Réz Bertalanné.

Leányok: Farkas Etelka, Makay Katalin, Szathmáry Mariska, Szlafkay Erzsike, Gábel nővérek, Perné Nárczin, Tóth nővérek, Fehér Irén, Kohn nővérek, Hiblinger Margit

Férfiak: Sipos Orbán, Stark Gyula, Réz Mihály, Beleznay Antal, Gábel Jakab, Bérczy János, Szüts Izsó, Markovits Pál, Auspitz Adolf, Bitzó János, Kalmár Illés, Vomácska József, Herncsirek István, Bátky Endre, Balogh Károly, Mikusay József, Gramma Döme, Schön Adolf, Szála Vazul (Vaskóh), Lázár Aladár, Szabó Sándor és Bodnár János.

Az estélyt Stark Gyula körelnök nyitotta meg, beszédében igazolván az együttérzés és közös munka nagy horderejét, egyuttal indítványára határozatba ment, hogy a kör az idén közgyűlését november 4-én tartja meg.

Herncsirek karmester pausanne szólója következett azután. A himnuszot creálta a kitűnő karmester, a Vomácska József mesteri játéka mellett pompás előadásban.

Utána Farkas Etelka, a közs. iskolák egyik kitűnő tanítónője szavalta el Hugó Viktor »Guitane« című költeményét, amely érzéssel kifejtésre juttatott szép költemény nagy hatást tett a hallgatóságra, amely a kisasszonyt zajosn megtapsolta. Egy bohémekből álló társaság játszott ezután csinosabbnál csinosabb magyar dalokat, amelynek felvillanyzó hangjánál kitűnő hangulatban oszlott szét a diszes közönség.

A fodrászok kolonja. A nagyvárad fodrászsegédek egyrésze folyó hó 22-étől kezdve a Zöldfa szálloda táncstermében több egymást követő vasárnap zártkörű kolon-estélyeket rendez. A rendezőség: Kovács Béla, Friedrich János, Villant Lajos, Pap József, Zemplényi Sándor, Lehret Jakab, Dekarsz János, Fischer Pál, Lukács Demeter. Belépti-díj hölgyeknek 30 kr. — Uraknak 50 kr. Meghívó kívánatra előmutatandó. Kezdeté 8 órakor, vége 12 órakor. — A meghívók már szétküldettek. Akik nem kaptak s arra igényt tartanak, ifj. Strobec Károly fő-utczai fodrász-üzletéhez forduljanak.

REGÉNY-CSARNOK.

A NAGY FEJMOSÁS.

(Katonai humoreszk.)

10

Lenz Fülöp után: Idem.

Amaz intő szavak, melyeket előbb az őrnagyhoz, majd meg a kapitányhoz intézett az ezred ura s ama szavak közt, melyekkel ez az őrmestert leczkértette, a következő

két lényeges különbség volt: Először is az ezredes ur nem bánt oly udvariasan az őrmesterrel, mint a tiszt urakkal; másodsor meg azokat a kérdésben forgó gyönyörű szóvirágokat távolról sem tartotta ezuttal olyan vészt-hozóknak, csak altiszteket illetvén azok, mint az imént, a mikor még egész lényével felháborodott e kifejezéseken, mert abban a hitben volt, hogy a kapitányt bélyegezték meg azokkal s a mikor gáncsolólag nyilatkozott ama indulat kitörés hatása alatt, hogy az őrmesternek kellett a kapott bókokat lenyelnie. Az volt a felfogása az ezredesnek, hogy egy őrmesterrel még sem lehet úgy bánni, mint egy csizmatisztítóval, vagy hetessel; hogy a belé oltott becsületérzést kimélni kell s hogy ha vele rossz modorban érintkeznek, szükségkép ő is ugyanazon modorban fog bánni a legénységgel. Végre megszólalt a következő képen:

— Nos rajta, adja ön elő, a mi mondani valója van.

Az őrmester szaporán elő is adta, a mi mondani valója volt s szinte látszott az arcán, hogy milyen igaz örömmel cselekszi ezt. Elmondta, hogy ő egyáltalán nem szitkozódott, hanem igenis az altiszt, Trübsal s hogy ajkai csak ezen utóbbi szavait viszhangozták.

Most már hárman voltak azok, a kiket a dolog meglepett: az ezredes, az őrnagy és a kapitány. Előbb még csak az ezredes és őrnagy hüledezett. A századparancsnok nem szólt semmit. A zászlóaljparancsnok néma maradt. Ellenben megszólalt az ezred tulajdonosa eképen:

— A dolog kezd egy kissé zavaros lenni.

Ez a feltevés teljesen igaz volt. Az őrmesternek meg kellett ismételnie a mondatokat.

— Nehogy az urak zokon vegyék előbbi szavaimat — jegyezte meg most igen időszerűen az ezredes. (No hiszen volt is esziben a szegényeknek!) Majd hangosan elkiáltotta magát:

— Altiszt ur lépjen elő!

Trübsal uram hatod fél lépést tett előre s azután haptákba vágta magát az ezred leghatalmasabb embere előtt. Az altiszt egy kissé borus tekintettel nézett a jövőbe. Eddig kétségtelenül ő volt legjobban eláztatva s a mellett a legalacsonyabb fokon levő az összes szereplők között.

— Altiszt figyeljen ide! Ön volt tehát az, a ki legelőször káromkodott? Így szólt a kérdés.

— Parancsára ezredes ur igen!

— Csakugyan? No mondhatom, hogy ön ugyan szépen tudja a szót kiczifrázni. Igazán szeretném önt egyszer végig hallgatni. Legközelebb beinvitálom majd magát magamhoz s a kezébe adok egy rendes szobaseprőt. Ezen aztán bemutathatja ön a művészetét a maga elragadó mivoltában, mert annak élő katonán való gyakorlása, a mint azt tán maga is tudni fogja, szigoruan tiltva van. Minél fogva én ezennel vagyok bátor magának három napi »sötélet« rendelni. Most pedig kérem azt a közlegényt elő szólítani, a ki olyan szerencsétlen volt, hogy kegyvesztett lett ön előtt.

A tökkelütött ujoncz Stromberger ép a felett lelkendezett már, hogy altisztje a ketrecbe kerül, (nem is sejtette a szerencsétlen, hogy milyen drága lesz neki ez az öröme!) mikor az ezredes az ő becses személye után kívánczolt, egyszerre a hetedik pokolba szállt alá a jó kedve.

— Adja oda gyorsan holmiját a szomszédjának — dirigálta Stromberget a kapitány. — Es lépjen elő.*

Stromberger veszett ügyetlenséggel fogott hozzá a parancs teljesítéséhez, úgy, hogy parádés nadrágja a földre esett, még pedig éppen arra a helyre, mely az egyedüli sáros pontja volt az udvarnak.

— Számár! — Rebbent el a szó a kapitány ajkáról. Az ezredes nagyon jól hallotta ezt a kevésbé nyájos kifejezést, de a kapitány mégsem kapott érte három napi áristomot. (No hiszen! Csak különbséget kell tán tenni kapitány és altiszt között!)

Remegve állt meg Stromberger a rettegett ezredes előtt.

— Miért perlekedett önnel a maga altisztje, mondja csak meg minékünk!

Erre kellett az ujoncznak felelnie. Jó darabig eltartott, míg Stromberger a dolog mélyére hatolt. Végre megszólalt:

— Mer . . . mer . . . én kérem, jaz csizmákat tisztítani, igen, próbáltam tisztítani . . . !

(Vége. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A tévesen kiszámított vasuti díjtöbbletek. Évek óta panaszkodnak a kereskedők, hogy vasutnál a téves számítás alapján fizetett díjtöbbletek visszatérítése milyen nagy akadályokba ütközik és hogy igen gyakran megtörténik, hogy az utánjárás és sürgetés sokkal nagyobb költséggel jár, mint a mennyit a visszakövetelt összeg kitesz. A számos panasz következtében végre maga a vasuti igazgatóság akar segíteni a bajon, legalább erre enged következtetni az a félhivatalos kommuniké, mely ma látott napvilágot. A közlemény így szól:

»A magyar kir. államvasutak igazgatósága értesítette a vasuti állomásokat, hogy az áruszámadások felülvizsgálata alkalmával megállapított díjtöbbleteket feltüntető jegyzéket ezentul nem mint eddig havonként, hanem rövidebb időközökben fogja nekik megküldeni s egyben utasította az állomásokat, hogy a jegyzékekben kimutatott díjtöbbletekről haladéktalanul és kimutathatólag értesítsék a feleket. A magyar kir. államvasutak igazgatósága ezzel a rendeletével a szállító közönségnek régi óhaját valószínűsítette meg.«

Gabonatermés százalékbán kifejezve és a lakosság számára vonatkoztatva. Európa négy állama kilenczted részét termeli világrészünk összes rozstermésének és pedig:

Oroszország	20.513,000	tonna.
Németország	7.258,000	»
Osztrák-Magyarország	3.227,000	»
Franciaország	2.114,000	»

vagyis 88 százalékat az összes termésnek.

A rozstermelés fontossága a többi gabona-félékkel szemben a következő számokból tűnik ki:

	buza	rozs	árpa	zab	tengeri
Oroszország	23.0	44.0	9.0	22.8	1.2
Németország	17.0	41.4	13.0	27.8	—
Osztrák-Magyarország	30.6	19.2	15.3	15.7	19.2
Franciaország	52.0	13.2	6.0	24.0	4.1

Ha e négy állam öt főgabonaféléjének terméseit lakosai számához viszonyítjuk, kiténik, hogy mennyi esik az adott terméskől fejéknél, a miből egyszersmind az is konstatálható, hogy az ember és az állati szükségletek kielégítésére minő gabonaforrással rendelkezik Európa e négy állama.

Fejéknél esik ugyanis:

	Orosz- ország	Német- ország	Osztrák- Magyar- ország	Francia- ország
	k i l o g r a m m			
Buza	93	57	124	223
Rozs	193	139	76	56
Árpa	40	47	59	26
Zab	140	93	62	102
Tengeri	5	—	76	18

Ez adatok igazolják a buzatermés fontosságát Osztrák-Magyarország, de még inkább Franciaországra nézve, az évi rozstermését Németország, de még inkább Oroszországra nézve, a hol a nevezett gabonafélék képezik alapját a lakosság kenyértáplálékának.

TAVIRATOK.

A király

Bécs, október 14. (Saját tud. távirata). Ő Felsége ma reggel az újszülött főherceg keresztelőjére Wallseebe utazott.

Oszták miniszterek Budapesten.

Budapest, okt. 14. (Saj. tud. táv.) Az oszták miniszterelnök és pénzügyminiszter holnap Budapestre érkeznek, hogy a kiegyezés ügyében tanácskozzanak Széll Kálmán miniszterelnökkel és Lúcsics pénzügyminiszterrel.

Uj egyetemi tanár.

Budapest, okt. 14. (Saj. tud. táv.) Mihálkovic Géza dr. elhunyt világhírű orvos helyére az egyetemi tanszékre Lenhonet Mihály thüringiai egyetemi tanárt néhai Lenhonet József hírneves anatómus fiát hívták meg.

Elsikkasztott adók.

Budapest, okt. 14. (Saj. tud. táv.) Eperjesről távirják, itt a fogyasztási adó kezelésénél 15000 frt sikkasztást fedeztek fel, melyet a választmány szövetkezve követelt el. A polgármester feljelentette a sikkasztó szövetkezetet a kir. ügyészségnek.

Román Miron emlékezete.

Nagy-Szeben, okt. 14. Néhai Román Miron metropolita halálának első évfordulója alkalmából ma a metropolia valamennyi görög-keleti templomában gyászistentisztelet volt. Metianu metropolita Román sirján celebrált gyászistentiszteletet. (M. T. I.)

A tanítók háza.

Budapest, okt. 14. (Saj. tud. táv.) Wlassics Gyula kulturminiszter mint hírlík, a tanítók házát állami kezelésbe veszi s ezen célra az országgyűléstől egy millió koronát kér öt évi részletekben. A tanítók ezen összeget nem kölcsön kapják az államtól, hanem ajándékol.

Agybeteg nagykövet.

Bécs, okt. 14. (Saját tud. távirala.) Schneider ezredes volt párisi nagykövetet súlyos agybaja miatt egy sanatóriumba szállították.

Muraviev Párisban.

Páris, okt. 14. A Matin jelentése szerint Muraviev gróf október végéig szándékozik meghosszabbítani párisi tartózkodását. (Magy. T. Ir.)

Örmény dolgok.

Konstantinápoly, okt. 14. Egy iradé megerősíti msgr. Manuellian örmény-katolikus patriarka megválasztását. A porta eddig azért tagadta meg a megerősítést, mert a patriarkát a szultán jóváhagyása nélkül iktatták be. (M. T. I.)

A galicziai takarékpénztár ügye.

Lemberg, okt. 14. A galicziai takarékpénztár pörének mai tárgyalásán folytatták Gansorowski tanu kihallgatását. A tanu fenntartja

azt az állítását, hogy mint számfejtő semmit sem tudott arról, hogy a Kühnel és Fröhlich-féle számlák Szczepanowski számlái. Az elnök megjegyzi, hogy a tanu a vizsgálat folyamán azt mondta, hogy Szczepanowszki egyes tételeinek Kühnel és Fröhlich számlájára való folytonos átvitelének fel kellett tűnnie. Azután újra kihallgatták Zebriowski könyvelőt, aki azt mondja, hogy Zima közölte vele, hogy a Kruszewski-féle számlát Wendrychowski főkönyvelő számára vezetik és hogy itt nem kell kamatot számítani. Hogy Kühnel és Fröhlich számlakönyvéből egyes lapokat kitéptek, arról a tanunak nincs tudomása. (M. T. I.)

A bolgár miniszterválság.

Szófia, október 14. Hir szerint a régi kabinetnek Grekov nélkül való kinevezése a fejedelemnek arra a kivánságára vezetendő vissza, hogy a szobranyét ne kelljen fölösztatni. A szobranyét állítólag e hó 27-ikére hívják össze. Az új kormányának valószínűleg 40 szavazatnyi többsége lesz a törvényhozásban. (M. T. I.)

Károly román herceg betegsége.

Bukarest, október 14. Az orvosok a beteg Károly hercegen a tifuszos láz rendes tünetein kívül kis gyuladást is konstataáltak a tüdőn. A beteg hőmérséklete emelkedett, de azért általános állapota aránylag jó. (M. T. I.)

Spanyol dolgok.

Barcelona, okt. 14. Tegnap este itt zavargások voltak. Az összes kereskedők bezárták üzleteiket. A tüntetők kövekkel hajigáltak meg az egyetemet és Noticiero szerkesztőségi helyiségét. A csendőrség szétvert egy tüntető csoportot, a mely Katalónia szabadságát élte. Egy másik tüntető csoport a városháza elé vonult és a község tanács lemondását követelte. A polgármester kénytelen volt az ülést felfüggeszteni. A csendőrség fegyverhez nyult, a mi nagy rémületet keltett. Este 11 órára a nyugalom ismét helyreállt.

Madrid, okt. 14. A királyi udvar tegnap San Sebastianból visszaérkezett Madridba. (M. T. I.)

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1899. okt. hó 10-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 7.40—7.70. Kétszeres buza 5.70—6.20. Rozs 5.50—5.80. Arpa 5.20—5.60. Zab 4.50—4.80. Tengeri: 4.20—5.80. Borsó 14.50 Lenese 15.50. Bab 6.10. Köleskása 11.50. Burgonya 1.25. 100 kiló lángliszt 14.50, zsemlyelisz 14.—, fehérkenyér liszt 13.—, barnakenyér liszt 12.—, széna fuvarral 2.—, szalma 55. Szalonna 52.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.30. 100 kiló marhahus 48.—, üntött gyertya 46.—. Lámpaalaj 44.—. 1 liter ó-bor —60. Uj-bor —44. Pálinka —32, Szilva pálinka —85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70 nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 34.—, új bor 23.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 10.—. köles —.—. repce —.—, dió 14.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —.—, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 34, veres hagyma 7, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgonai —.—.

Marha ártáblázat 1899. október 10-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 320—340, egy pár másodrendű jármás ökör 240—280, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—225, 1 drb fejős tehén 55—110. 1 drbvágó ökör 250 kgr. 73—92, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 52—76, 1 drb. veres borju 12—19, 1 drb. fél éves borju 17—22, 1 drb egy éves borju 23—31, két éves borju 32—62, 1 drb hizott sertés 42—73, 1 pár fél éves 18—22, 1 pár egy éves sertés 31—40, 1 pár két éves serés 44—68, egy drb igás ló 55—115, 1 pár ökrbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár bojubőr 5—8, 1 pár lóbor 6—10.

Forgalmi kimutatás 1899. évi október 10-ről. Tiszta buza körülbelül 2000 hltr, kétszeres buza 600 hltr, rozs 900 hltr, árpa 500 hlt, zab 450 hltr, tengeri 800 hltr, burgonya 500 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 75 drb, félhizott 80, sovány 100, süldő 190, malac: 300, hizott marha —, jármás ökör 230, fejős tehén 150, borju 120, bivaly 9, juh és kecske 90, ló 232.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, október 14.

Az irányzat nyugodt.

Oszták hitel	— — — — —	368. ¹ / ₂
Magyar hitel	— — — — —	372. ³ / ₄
Allamvasut	— — — — —	339.—
Rimamurányi	— — — — —	336. ¹ / ₂
Magyar jelzalog	— — — — —	235.—
Salgótarjáni	— — — — —	341.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	251. ¹ / ₂
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	101.50
Délivasut	— — — — —	65.08

atáridők.

Budapest, október 14.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 35,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztettek.

Buza októberre	— — — — —	8.16
Buza áprilisra	— — — — —	8.63
Uj tengeri	— — — — —	5.12
Rosz okt.	— — — — —	6.58
Zab okt.	— — — — —	4.85
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	—

Bécs, október 14.

Az irányzat csendes.

Oszt. hitel	— — — — —	863.—
Magyar hitel	— — — — —	868.—
Allamvasut	— — — — —	346.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. október 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	115.25
Magyar koronajárdék	— — — — —	93.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₁₀ %	— — — — —	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₁₀ %	— — — — —	98.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	119.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	92.75
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — —	98.29
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	94.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.25
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	137.50
Oszták járadék papirban	— — — — —	98.—
Oszták járadék ezüstben	— — — — —	98.—
Oszták járadék aranyban	— — — — —	116.25
Oszták korona járadék	— — — — —	98.—
Oszták államsorsjegyek	— — — — —	135.50
Oszták magyar bankrészevény	— — — — —	900.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	867.50
Oszták hitelintézeti részvény	— — — — —	363.—
Párisi vista	— — — — —	327.75
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — —	9.57
Németbirodalmi márka	— — — — —	120.80
London vista	— — — — —	47.75
20 márkás arany	— — — — —	11.79

A szerkesztőasztal felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Mutatványozik Fekete Károly főelárusító (Budapest V., Deák Ferencz-utca 14. sz. kiadásában megjelent »Szerencse fel» című ismertető lapból:

A SZERENCSE MINT KOMA.

Nem Óperencián túl történt ez s nem mese. Nincs benne szep királyfi, tündér, boszorka se. Hol az öreg Dunának hulláma rezdül enyhén, A délibábos róna igaz magyar fővenyjén, Egy kis falun esett meg ez a história, S a hőse nem királyfi, hanem csizmadia.

Egy rozszant házikóban, a falu vége táján Lakott Sovány Mihály ur. Vén lombos körte-
[fáján,

Mely árnyékot bocsát le kicsinyke udvarán. E fán kívül s az áron, csirizen, kaptafán Egyéb vagyona nem volt szegény csizmadianak. A kincsekből soványul jutott Sovány Mihálynak. De kárpótlásul érte volt istenáldás bőven, A golya ráköszöntött majd minden esztendőben A házeresre. Bölcső ringott az udvaron, Pinczében és padláson, szobában s pitvaron De már a fára mászik fel némelyik nagyocska, A többi kőzosz gyerkőcz meg ott van a
[homokba,

Ott hempereg, sikongat és fölveszi a házat. Hát még mikor e sok csőr szegény apjukra
[támad,

Kitátva mond és korgó bendővel kér kenyért... Sovány ilyenkor bezzeg vakarta a fejét! S történt egy reggelen, hogy — Isten meg-
[mondhatója,

Hányadszor már — a házra megint leszállt
[a golya.

Ezuttal kis, mosolygó leányt hozott esőrében, Ki a tekőbe' (bölcső hijján) szenderge szépen. Sovány uram nem tudta, örvendjen, sirjon-e? Megnyugodott hisz' ugy se tehet már ellene. Az Isten adta, tán csak lesz gondja rá az
[Égnek,

Hogy betevő falatjok legyen a kicsikéknek. De sokkal súlyosabb gond, ki légyen a koma? A fél falut felkérte már rég' s rüstell ma, Hogy újra kérje őket. De végre is hiába. Nincs más mit tenni. Ujtól elindul hát s
[nyakába

Veszi a falvat. És jár s kopogtat házra
[házrul,

De senki sem akad már, ki eljöjjön komául. Volt olyan is, ki ajtót csapott reá morogva, Hogy ugy terem Soványnál a gyermek, mint
[a gomba.

Más rárivalt gorombán, hogy dolga most
[egyéb...

S mikor az est leszállott és egyre feketébb Szint öltöttek a házak s feljött a telihold, Sovány fejét lehajtva, még mindig bandukolt. A kis falut nagybúsan már jóformán bejárta, Mindenhol kért, könyörgött, de nem talált
[komára.

A legutolsó házban, hol bekopogtatott, Ajtót se tártak neki, csupán csak ablakot Nyitottak s ugy kiáltott egy hang nevetve ki: »Keress fel a Szerencsét, tán kedve lesz neki Komául menni hozzád!»

S azzal zárult az ablak. Sovány Mihály nagylasan, csüggedten haza-
[ballag.

És így szól anyjukához:

»Komát sehol se leltem, Hát elmék vándorutra, komát keresni, lelkem. És nem jövök meg addig, ugy nézz rám
[anyjukom,

A míg a Jószerencsét komául nem hozom.* Pogácsával megrakta tarisznyáját legott. S kezébe vett egy görcsös, nehéz furkósbotot. Felbuzta az utolsó, vadonatuji pár csizmát

És azzal gyermek, anyjuk, szülőföld, Isten
[hozzád!

Ment, mendegélt, sokáig, erdőn-mezőn ke-
[resztül

Kérdezte a madártul, a sutgó szellőtül: »Láttátok a Szerencsét? Tudjátok, merre
[van?*

De a madárka elszáll, a szellő elsuhan. S bolyong tovább az uton. Ha várost vagy falut Talál utján, bezörget minden rácsos kaput: »Keressem a szerencsét... Nem tudják,
[hol lakik?]

S ha nem találja estig, vár szépen másnapig. Így bandukolt tovább, míg egy reggel arra
[ébredt,

Hogy még sohase látott olyan remek vidéket. Paloták csupa márvány, fény, pompa kin-
[cset érő

Hidaklárceből s kövekből s büszkén égig érő Tornyok köröskörül... hogy ámulva meg-
[lepetten

Kérdezte: hol vagyok hát? S így szóltak: Budapesten. No, — gondolá magában — ha itt meg nem
[találok

A Jószerencsét, akkor sehosem e világon. De több pogácsa nem volt tarisznyájába máron, Lehuzta hát csizmáit s eladta a vásáron. Kapott is könnyen egy pár pengő forintot érte, Felét mindjárt kiadta egy izletes ebédre. Vidáman (bár mezitláb), hogy az utcára ment, Megszólított egy arra sétáló idegent: »Ha meg nem sértem kendet, mutassa
[meg nekem,

A Jószerencsét melyik utcába' lehetem? Az idegen pedig szót, előbb nagyot kacagván: »Pesten van a szerencse, a Deák Ferencz-
[utcán.

A sorsjegy, melynek száma oly rengeteg magos: Kilencvenhatezeregyszázharminczhatos... Igy lőn a Jószerencse Sovány uram komája S azontúl tejbe'-vajba uszott a háza tája. Volt már nemesak kenyér, de kalács is,
[hogyha kellett,

A Pestről érkezett sok aranyból bőven tellett, És vége-hossza nem lett többé tréfának, dálnak, És most is vigadoznak, ha eddig meg nem haltak.

Megismeri, ha ott jár, a széles czimtabláról, A melyre rá van írva e név: Fekete Károly. Siessen arra kelmed, ha ott sohase járt még, Mert ott van a Szerencse vagy az *Osztály-
[sorsjáték.*

Nagyot köszönt s tovább ment Sovány
[uram vidáman.

És nemsoká' ott volt a Deák Ferencz-utczában. Fölment s Fekete Károly diszes, nagy üzletében Elmondotta mondókáját s komául kérte szépen A Jószerencsét...

És másfél forintot letett S kezébe nyomtak egy negyed sorsjegyet. Kicsiny darab papir, a száma jó magos: *Kilencvenhatezeregyszázharminczhatos...* Hazafelé indult most Sovány uram
[legott,

Mezitláb bár, kezébe' vigan szorongatott Egy kis papirt, amelylyel — ezerszer hála
[Égnek —

A Jószerencsét végre, komájául nyeré meg. Mikor elért hazáig s az ajtón benyitott, A sok gyerek nyakába ugrott, csüggött legott. A tekenőbe' lánya kinyujtá kicsi karját S az anyjuk boldogságtól, örömkönyvtől alig lát. — Hoztál komát? — kérdezte aztán. — Hoztam bizony!

A Jószerencsét hoztam, ezen a papiron. Igy szót s elbeszélte mi történt vele Pesten. Csak hallgatá az anyjuk, egy kissé meglepetten, Aztán fejét csóválva, mondá: — Csak azt sajnálom,

Hogy azt az új pár csizmát eladtad olcsó áron. A papirosba' már én, hiába, nem hiszek, Komául már, uglátszik, nem kellünk senkinek... A falun is széltébe' nevetek rajt' nagyot, Sovány Mihály uram, hogy komát mikép kapott, Se koma most, se csizma, sem egy falat kenyér... S *papirból* a gyerekhad enni aligha kér!

Sovány Mihályt megint csak előfogá a bánat. De nemsokára egyszer széltébe' hirtelen támad, Hogy távirat repült a derék csizmadiahoz. A Jószerencse jött meg! — Sovány uram kiáltoz. Fekete Károly küldte és benne szépen írja, Hogy rettentő sok pénzt nyert Sovány uram
[papirja,

A sorsjegy, melynek száma oly rengeteg magos: *Kilencvenhatezeregyszázharminczhatos...* Igy lőn a Jószerencse Sovány uram komája S azontúl tejbe'-vajba uszott a háza tája. Volt már nemesak kenyér, de kalács is,
[hogyha kellett,

A Pestről érkezett sok aranyból bőven tellett, És vége-hossza nem lett többé tréfának, dálnak, És most is vigadoznak, ha eddig meg nem haltak.

A most következő V. sorsjáték I-ső osztályának huzása ejtetik meg.

f. é. november hó 16. és 17-én

A sorsjáték legnagyobb nyeresége esetleg

1 MILLIO KORONA.

Eredeti sorsjegyeket az I-ső osztályra következő áron ajánlok:

1 egész sorsjegy	6 frt	1 ⁴ sorsjegy	1 frt 50 kr.
1 fél	3 „	1 ⁸ „	75 „

A hivatalos tervezet minden sorsjegy-küldeményhez díjtalanul csatolatik. A »Szerencse fel» című lap f. é. október havi példánya kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg. — Nyereség esetén óvatos közlés és szigorú titoktartás.

Fekete Károly, a m. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusítója,
Budapest, V., Deák Ferencz-utca 14.

Ezen megrendelési jegy levágandó s beküldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

T. Fekete Károly úrnak, Budapest, V., Deák Ferencz-utca 14. sz.

Megrendelek ezennel az

V. magyar királyi szabadalmazott osztályosorsjáték I. osztályára.

..... darab	egész sorsjegyet	à frt	6. —
..... „	fél	„ „	3. —
..... „	negyed	„ „	1. 50 kr.
..... „	nyolczad	„ „	— .75

Az ellenértéket

frt kr.

a) postautalvánnyal küldöttem.

b) sziveskedjék utánvenni.

A meg nem felelő küldési mód törtendő.

Pontosan és olvashatóan töltendő ki.

Név

Lakhely

Állás

Közelebbi cím

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (V. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — A Magyar Királyi Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve Ötödik Sorsjáték. 100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

Első osztály Betét 12 korona. Huzás: 1899. november 16. és 17.		Második osztály Betét 20 korona. Huzás: 1899. december 13. és 14.		Harmadik osztály Betét 32 korona. Huzás: 1900. január 9., 10. és 11.		Hatodik osztály Betét 24 korona. Huzás: 1900. március 14-től április 10-ig.																																														
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben. Korona																																														
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	<div style="text-align: center; font-size: 2em; font-weight: bold;">1.000,000</div> <div style="text-align: center; font-size: 1.5em; font-weight: bold;">(Egy Millió)</div> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr><td>1 jut. kor.</td><td>600000</td><td>600000</td></tr> <tr><td>1 nyer.</td><td>400000</td><td>400000</td></tr> <tr><td>1 á</td><td>200000</td><td>200000</td></tr> <tr><td>1 ></td><td>100000</td><td>100000</td></tr> <tr><td>1 ></td><td>60000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1 ></td><td>40000</td><td>40000</td></tr> <tr><td>2 ></td><td>30000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>3 ></td><td>20000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>20 ></td><td>10000</td><td>200000</td></tr> <tr><td>50 ></td><td>5000</td><td>250000</td></tr> <tr><td>400 ></td><td>2000</td><td>800000</td></tr> <tr><td>720 ></td><td>1000</td><td>720000</td></tr> <tr><td>1000 ></td><td>500</td><td>500000</td></tr> <tr><td>27800 ></td><td>200</td><td>5560000</td></tr> <tr><td>30,000 ny. és jut.</td><td></td><td>Kor. 9,550,000</td></tr> </table>		1 jut. kor.	600000	600000	1 nyer.	400000	400000	1 á	200000	200000	1 >	100000	100000	1 >	60000	60000	1 >	40000	40000	2 >	30000	60000	3 >	20000	60000	20 >	10000	200000	50 >	5000	250000	400 >	2000	800000	720 >	1000	720000	1000 >	500	500000	27800 >	200	5560000	30,000 ny. és jut.		Kor. 9,550,000
1 jut. kor.	600000	600000																																																		
1 nyer.	400000	400000																																																		
1 á	200000	200000																																																		
1 >	100000	100000																																																		
1 >	60000	60000																																																		
1 >	40000	40000																																																		
2 >	30000	60000																																																		
3 >	20000	60000																																																		
20 >	10000	200000																																																		
50 >	5000	250000																																																		
400 >	2000	800000																																																		
720 >	1000	720000																																																		
1000 >	500	500000																																																		
27800 >	200	5560000																																																		
30,000 ny. és jut.		Kor. 9,550,000																																																		
1 >	20000	1 >	25000	1 >	30000																																															
1 >	10000	1 >	10000	1 >	20000																																															
1 >	5000	1 >	5000	1 >	15000																																															
3 >	2000	3 >	3000	3 >	10000																																															
5 >	1000	5 >	2000	5 >	5000																																															
8 >	500	8 >	1000	8 >	2000																																															
30 >	300	20 >	500	10 >	1000																																															
50 >	100	60 >	300	70 >	500																																															
2900 >	40	3900 >	80	4900 >	130																																															
3000 ny. Kor. 240000		40000 ny. Kor. 477000		5000 ny. Kor. 898000																																																
Negyedik osztály Betét 40 korona. Huzás: 1900. január 31 és február 1.		Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1900. február 21 és 22.		Ezen 480 nyeremény közül utólagosa kihuzott kappja a jutalomdíjat.																																																
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona																																																	
1 á	90000	1 á	100000																																																	
1 >	30000	1 >	30000																																																	
1 >	20000	1 >	20000																																																	
1 >	15000	1 >	15000																																																	
3 >	10000	3 >	10000																																																	
5 >	5000	5 >	5000																																																	
8 >	2000	8 >	2000																																																	
10 >	1000	10 >	1000																																																	
70 >	500	70 >	500																																																	
3900 >	170	3900 >	200																																																	
4000 ny. Kor. 934000		4000 ny. Kor. 1061000																																																		

Az I. osztály huzása 1899. évi november 16 és 17-én lesz. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. — Sorsjegyek a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1899. évi október hó 15-én.

14 (1-1.)

Magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték igazgatósága
Lónyay. Hazay.

A 400.000 koronás főnyereményt általam eladott 56195. számú sorsjegy nyerte.

KISS DÁVID,

m. k. szab. osztálysorsjáték egyedüli főelárusító helye

Nagyváradon.

A 400.000 koronás főnyereményt általam eladott 56195. számú sorsjegy nyerte.

A f. év november havában kezdődő V-ik játékra kérem igen tisztelt vevőim mielőbbi szives részvételét, addig míg készletem tart. Főelárusító helyem, tekintve sorsjegyeim mennyiségét,

➔ **a legszerencsésebb az egész országban.** ➔

A lefolyt 4-ik játékban sorsjegyeimre esett nyeremények összege felülhaladja

➔ **a félmillió koronát.** ➔

Nálam vásárolt sorsjegyekre esett nagyobb nyeremények **400.000** korona az 56195. számra, **10.000** korona a 93835. számra, **10.000** korona a 93847. számra, **5000** korona az 55018. számra, 17 drb á **2000** korona, 14 drb á **1000** korona, 15 drb á **500** korona

Jegyzék.		2 nyeremény á 100.000		200.000 korona		432 nyeremény á 2.000		864.000 korona	
100.000 sorsj. 50.000 nyeremény.		1 nyeremény á 90.000		90.000 korona		763 nyeremény á 1.000		763.000 korona	
<i>Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben a tervezet 9. §-a szerint</i>		1 nyeremény á 80.000		80.000 korona		1238 nyeremény á 500		619.000 korona	
1,000.000 korona (egy millió).		1 nyeremény á 70.000		70.000 korona		90 nyeremény á 300		27.000 korona	
1 jutalom — — — 600.000 korona		2 nyeremény á 60.000		120.000 korona		31700 nyeremény á 200		6,340.000 korona	
1 nyeremény — — — 400.000 korona		1 nyeremény á 40.000		40.000 korona		3900 nyeremény á 170		663.000 korona	
1 nyeremény — — — 200.000 korona		5 nyeremény á 30.000		150.000 korona		4900 nyeremény á 130		637.000 korona	
		1 nyeremény á 25.000		25.000 korona		50 nyeremény á 100		5.000 korona	
		7 nyeremény á 20.000		140.000 korona		3900 nyeremény á 80		312.000 korona	
		3 nyeremény á 15.000		45.000 korona		2900 nyeremény á 40		116.000 korona	
		31 nyeremény á 10.000		310.000 korona		50000 nyeremény és 1 jutalom		13.160.000 korona	
		67 nyeremény á 5.000		335.000 korona		melyek 6 osztályban kisorsoltatnak.			
		3 nyeremény á 3.000		9.000 korona					

Az első osztály eredeti árai:

Egész — — 6 frt — kr.	Negyed — 1 frt 50 kr.
Fél — — — 3 frt — kr.	Nyolczad — — 75 kr.

A 400.000 koronás főnyereményt általam eladott 56195. számú sorsjegy nyerte.

Az első osztály eredeti árai:

Egész — — 6 frt — kr. Negyed — 1 frt 50 kr.

Fél — — — 3 frt — kr. Nyolczad — — 75 kr.

A 400.000 koronás főnyereményt általam eladott 56195. számú sorsjegy nyerte.

F r i s s M a r o n i .

Telefon 249.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint

fűszer-, gyarmat-áru, festék-, anyag-, bor- és ásványviz-kereskedésünket

az idény alkalmával a legkitűnőbb **chinai és orosz theákkal** valódi **jamaicai, cuba, portoricco és brazíliai rumokkal**, francia és a legkedveltebb magyar **cognaccal**, francia és magyar **pezsgő** valódi tőkén termelt **pecsenye, asztali, dessert és gyógyborokkal**, úgy a a legkitűnőbb **liquerekkel** rendeztük be. Raktáron tartjuk továbbá a legkedveltebb **theasüteményeket** **csokoládék és cukorka különlegességeket**. Naponta friss **kassai és prágai sódar, császárhús, debreczeni kolbász, franckfurti virstli** s itt még fel nem sorolt **hideg felvágottak, ementhali, trappista groyer**, s mindenféle **dessert sajtok, déli és candirozott gyümölcsök** a legkedveltebbek, kitűnő **amatos cuba, gyöngy, jáva és mocca kávé nagyraktárunkat** a legjutányosabb **napi árak** mellett.

A midőn ezt b. tudomására hozzuk, kérjük szíves pártolását, biztositván, hogy az áruk minőségével, mint szolid áraink, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásunkkal teljes megelégedését sikerülend megnyerni.

Kiváló isztelettel

Csordás Testvérek

Nagyvárad,

Szent László-tér, Takarékpénztár épület.

I d e i f ü g e .

Gottschlig Agoston-féle rum lerakat.

Naponta kiváló finom éremlékiesemegye szőlő.

Föld eladás.

Kardó község határában a Félix-fürdő mellett **25 hold jó minőségű szántó föld** egy tagban **holdja 150 frtért**, továbbá a községben **egy jó karban levő ház két telekkel** együtt **500 frtért** szabad kézből eladó. A venni szándékozók forduljanak alantirt

Marián Gábor
tulajdonoshoz.

1-3.

HENRY CIRCUS

előleges jelentése.

Nagyvárad város nagyérdemű közönségének és nagybecsült tisztikárának van szerencsém ezennel becses tudomására hozni, miszerint jó-hírű társulattal, mely

120 személy, 70 ló, elefánt, medve és több más állat különlegességekből áll, legközelebb **Budapestről** különvonattal megérkezem.

Előadásaimat az e célra épült tágas nagy **circusban, Nagyvárad, nagy-piaczon** **október hó 17-én este 8 órakor** megkezdem.

A társulat ugyanaz, melylyel Budapesten körülbelül 3 hónapig oly eredménnyel működtem, minőt még ez ideig más társulat nem ért el.

December hó **2-án** ugyanezen társulattal, **Bécsben a Rencz-féle** circusban fogom megkezdeni előadásaimat.

Az első előadásra jegyek már mától fogva előre válthatók **Pauker Dániel** könyvkereskedésében, Nagyváradon.

Helyárak: Zártszék 1-3-ik sorig számozva 1 frt 20 kr., I. hely 70 kr., II. hely 50 kr., karzat 25 kr.

Kérve a n. é. közönség nagybecsű pártfogását.

Teljes tisztelettel

Henry,

tulajdonos és igazgató

Mint hogy a tavasz előrehaladásával **csecsemőt, gyermeket és felnőttet** egyaránt fenyeget a **járványok veszélye**, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

M O H A I

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert **olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz** lévén, a tavaszi és nyári évszakokban **kedvelt élvezetszerként** szerepel, másrészt, mert **dús szénadtartalmánál** fogva, **specificus óvszer** is a **típus, cholera** és a **gyermek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése** ellen. Ehhez járul még, hogy a **csecsemőt** is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes **hurutos bélbántalmak** ellen, **míg szoptatója e víz használata** folytán nagyon kedvező **összetételű és bőséges tejet nyer**. A már meglévő **gyomor- és bélhurut** gyermekeknél és felnőtteknél **gyógyítja**. Kellemesen hatván be **szénásvánál** fogva a **gyomor és bél idegeire**; a **gyermek lázas megbetegedéseinek** pedig **nélkülözhetetlen, hűtő** **húghajtó és a szomjat csillapító hatásánál** fogva.

— Kedvelt borvíz. —

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 18

Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az összes
nép- és középiskolai

tankönyvek

valamint mindennemű papír, író és rajzeszközök a legjutányosabb áron kaphatók:

SEBŐ J. IMRE könyv- és papirkereskedésében

NAGYVÁRAD, Fő-utca

(Olány-ház.)